

Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätös vuodelta 2021

Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätös vuodelta 2021

197. toimintavuosi

Diaarinumero

D/773/00.03.03.01/2021

Sisällys

1 Toimintakertomus	4
1.1 Pääjohtajan katsaus: Perustehtävän turvaaminen on tärkeää kriisin keskellä	4
1.2 Vaikuttavuus ja tuloksellisuus	6
1.2.1 Strategiset vaikuttavuus- ja tulostavoitteet sekä niiden arviointi	8
1.2.2 Kansainvälinen yhteistyö tukee laadukasta tarkastustyötä	18
1.2.3 Digitalisoinnin tavoitteita tarkistettiin vastaamaan paremmin tarkastustoiminnan tarpeita ja resursseja	19
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	20
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	21
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	22
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	25
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	25
1.4.2 Tarkastuksen ja valvontatoiminnan laadunhallinta	30
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	32
1.5.1 Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut	33
1.5.2 Työhyvinvointi	35
1.6 Tilinpäätösanalyysi	37
1.6.1 Rahoituksen rakenne	37
1.6.2 Talousarvion toteutuminen	37
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	37
1.6.4 Tase	38
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	38
1.8 Arvioinnit	39
1.8.1 Johtamisjärjestelmän itsearviointi	39
1.8.2 Finanssipolitiikan valvonnan vertaisarviointi	40
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	40
1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	40
1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	40
2 Talousarvion toteumalaskelma	42
3 Tuotto- ja kululaskelma	43
4 Tase	44
5 Liitetiedot	45
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus	49
Toimintakertomuksen liite 1: Työajan kohdentuminen vuonna 2021	50
Toimintakertomuksen liite 2: Loppusuoritteet vuonna 2020	52

1 Toimintakertomus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on perustuslain 90 §:ssä säädetty, eduskunnan yhteydessä toimiva ylin kansallinen tarkastusviranomainen, joka tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista. Lisäksi tarkastusvirasto valvoo finanssipolitiikkaa sekä vaali- ja puoluerahoitusta.

Tarkastusvirasto toteuttaa sille perustuslaissa säädettyä ulkoisen tarkastuksen tehtäväänsä suorittamalla tilintarkastusta, laillisuustarkastusta, tuloksellisuustarkastusta ja finanssipolitiikan tarkastusta sekä näitä eri tarkastusmenetelmiä yhdistävää tarkastusta siten, että valtion taloudenhoito tulee tarkastettua hyvän tarkastustavan mukaisesti. Tehtävistä on säädetty tarkemmin laissa valtiontalouden tarkastusvirastosta (676/2000) sekä laissa valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja (353/1995).

Finanssipolitiikan valvonnasta säädetään laissa talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista (869/2012) ja valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa (muutettu lailla 870/2012). Finanssipolitiikan valvonta-tehtävä perustuu unionioikeudessa Euroopan unionin vakaussopimukseen sekä unionin lainsäädäntöön (EU:n budjettikehysdirektiivi 2011/85/EU ja budjettisuunnitelmien ennakkovalvonta-asetus [EU] 473/2013).

Tarkastusviraston tehtäväksi on laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) säädetty vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen, vaalirahoitusilmoitusten julkistaminen ja vaalirahoitusilmoitusten tarkistaminen. Puoluelain (10/1969, muutettu lailla 683/2010) mukaan tarkastusviraston tehtävä on valvoa puolueiden vastaanottamaa tukea, vaalikampanjan kuluja ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen toiminnassa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukainen kansallinen tilintarkastuselin, joka toimii yhteistyössä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen (ETT) kanssa unionin varojen ulkoisessa valvonnassa.

1.1 Pääjohtajan katsaus: Perustehtävän turvaaminen on tärkeää kriisin keskellä

Vuosi 2021 oli tarkastusvirastolle poikkeuksellinen. Koronatilanteen tuomien rajoitteiden ohella virasto oli mittavan ulkoisen huomion kohteena. Eduskunnan tarkastusvaliokunta teki viraston taloudenhoitoa koskevan perusteellisen mietinnön, jonka johtopäätöksiin tartuimme välittömästi. Näiden myötä virasto on paneutunut aiempaa tarkemmin taloudenhoidon käytäntöihinsä ja kustannustietoisuuteen toiminnassaan. Eduskunta teki myös

kesäkuun lopussa täysistunnossa päätöksen irtisanoa tarkastusviraston silloisen pääjohtajan virastaan. Tilanne on kuormittanut raskaasti koko henkilöstöä. Sen vuoksi henkilöstövoimavarojen hallinta nostettiin yhdeksi tärkeimmistä painopisteistä. Tilanteesta johtuen työaikaa käytettiin erityisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla huomattavasti myös muuhun kuin ydintoimintaamme. Tarkastus- ja valvontatehtävämme kykenimme hoitamaan siltikin lähes suunnitellusti.

Luottamus viraston toimintaan heikentyi vuoden aikana. Näimme tarpeelliseksi arvioida toimintaamme sen tervehdyttämiseksi ja kehittämiseksi. Tavoitteenamme on, että ulkoinen luottamus tarkastusviraston ydintehtävää kohtaan vahvistuisi ja toisaalta tarkastusviraston henkilöstön sisäinen eheys ei järkkäisi. Työ luottamuksen palautumiseksi käynnistyi loppukeväästä ja painottui syksyyn. Niin sanottuun elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisällytettiin konkreettisia ydintoiminnan ja viestinnän toimenpiteitä sekä viraston hallintoon liittyviä toimia. Tavoitteenamme on olla esimerkillinen omassa toiminnassamme. Tämä työ jatkuu uuden pääjohtajan Sami Yläoutisen johdolla.

Viraston tulevaa toimintaa suunniteltaessa on keskitytty turvaamaan ensisijaisesti lakisääteisten ydintehtävien, tarkastus- ja valvontatoiminnan, tarvitsemat resurssit. Tätä tukemaan esitimme henkilöstökehityksen määrärahaista kasvattamista, joka rahoitetaan muihin toimintamenoihin varatuista määräraharahoista vuosina 2023–2025. Lisäys kohdistuu tarkastus- ja valvontatehtäviin. Valtiontaloudellinen näkökulma on kaikessa tarkastamisessa jatkuvasti mukana, ja valtiontaloudellinen merkitys sekä oikea-aikaisuus ohjaavat jatkosakin keskeisesti valintoja siitä, mihin suuntaamme tarkastustoimintaamme. Vuoden aikana saimme poikkeustilanteesta huolimatta toteutettua tarkastussuunnitelmamme mukaiset tarkastukset pääosin aikataulussaan. Kehittämistoimintaa jouduimme priorisoimaan ja joitakin kehittämistoimia siirrettiin eteenpäin seuraaville vuosille. Myös kansanvälisen yhteistyön laajuutta ja tapoja arvioitiin, tunnistaen kuitenkin sen merkitys viraston toiminnan kannalta jatkossakin.

Vuonna 2019 virastossa otettiin käyttöön uusi johtamismalli, jonka itsearvioinnin toteutimme syksyllä 2021. Itsearviointi antoi eväät vuonna 2022 alkaneelle sisäiselle organisaatio- ja johtamismallin uudistamistyölle. Vuoden 2021 aikana toteutettiin lisäksi finanssipolitiikan valvonnan ulkoinen arviointi, jonka pohjalta kehitetään toimintaa edelleen mm. sen itsenäisyyden vahvistamiseksi. Vuoden aikana alkavaksi suunnitellun tarkastustoiminnan ulkoisen, kansainvälisen vertaisarvioinnin jouduimme kuitenkin siirtämään myöhemmäksi poikkeustilanteen vuoksi. Käynnistimme vuoden aikana valmistautumisen uuteen tarkastustehtäväämme hyvinvointialueilla.

Perustoiminnan ylläpitäminen vuoden 2021 vaativassa, poikkeuksellisessa tilanteessa on vaatinut koko henkilöstöltä huomattavaa venymistä, josta haluankin välittää kiitokseni. Toimintatapojen ja prioriteettien tarkastelu sekä kehittämistarpeiden tunnistaminen yhteisesti keskustellen on ollut tarpeellista ja arvokasta. Tältä pohjalta tarkastusvirasto voi entistä fokuoituneempaan keskittyä toteuttamaan sille osoitettua tehtävää yhteiskunnassa.

1.2 Vaikuttavuus ja tuloksellisuus

[Valtiontalouden tarkastusviraston strategia 2019–2023](#) korostaa tarkastusviraston yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tarkastusvirasto tukee eduskuntaa lainsäädäntö- ja valvontavallan sekä valtiontaloudellisen vallan käytössä. Virasto kohdistaa tarkastustoimintansa oikea-aikaisesti valtiontalouden kannalta merkittäviin aiheisiin. Tavoitteena on varmistaa, että valtion taloudenhoidon tuloksellisuus ja luottamus päätöksenteon tietoperustaan paranevat ja että luottamus suomalaisen valtionhallinnon avoimuuteen, tuloksellisuuteen ja kestävytyteen vahvistuu. Tarkastus- ja vaikuttavuustyötä tehdään neljällä vaikuttavuusalueella.

Kestävä julkinen talous -vaikuttavuusalueen tarkastustoiminta keskittyy finanssipolitiikan tietopohjan luotettavuuden varmistamiseen, finanssipolitiikan ohjausvälineiden toimivuuden ja tehokkuuden arviointiin, rahoitusriskien hallintaan, sekä valtion aineellisen omaisuuden hallintaan, erityisesti elinkaarikustannusten suunnitteluun. Valtionyhtiöiden omistajaohjauksen toimivuutta arvioidaan erityisesti omaisuuden hoidon ja toiminnan järjestämisen näkökulmasta. Vaikuttavuusalueelle kuuluu myös valtiontalouteen kohdistuvien riskien kannalta tärkeä rahoitussektorin valvonta ja sääntely. Finanssipolitiikan valvontaa toteuttaa eriytetty toiminto, ja sillä edistetään vastuullista julkisen talouden hoitoa, varmistetaan sääntöperusteisen finanssipolitiikan toimivuutta ja vaikutetaan säännösten tarkoituksenmukaisuuteen.

Kestävä hallinnon kehittäminen -vaikuttavuusalue tuottaa tietoa hallinnon kehittämisen tueksi. Vaikuttavuusalueen painopisteitä ovat yhtenäinen valtioneuvosto, valtion työnantajanpolitiikka, lainsäädännön laatu sekä kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpano. Näkökulmina ovat muun muassa ohjausjärjestelmät, hallitusohjelman toimeenpano, keskushallinnon uudistukset, hallinnon rakennereformit ja kokeilut, toimintojen uudelleen organisointi sekä politiikkajohdonmukaisuus.

Hyvinvoiva ja turvallinen yhteiskunta -vaikuttavuusalueella tarkastustoiminnan ytimessä ovat hyvinvointivaltion perustana olevat sosiaaliturvan etuusjärjestelmät, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, työllisyys ja yrittäjäyys, jatkuva oppiminen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä kokonaisturvallisuus. Tarkastuksissa arvioidaan sosiaaliturvan etuuksien ja niihin liittyvien palveluiden tarkoituksenmukaisuutta ja yhteensovittamista sekä työllisyyttä ja talouskasvua edistäviin toimiin liittyviä kysymyksiä. Näille aihealueille on tyypillistä monikanavarahoitus, jossa valtio on yksi keskeisistä rahoittajista. Toimintaympäristössä korostuu valtakunnallinen ohjaus; tulokset ja vaikuttavuus syntyvät alueellisesti ja paikallisesti.

Toimiva tiedonhallinta -vaikuttavuusalueen tarkastustoiminta varmistaa, että valtion talousarviota noudatetaan ja valtion taloudenhoidossa on toimiva sisäinen valvonta. Tarkastuksen kohteena ovat valtion taloudenhoidon yhteiset tietovirrat, valtiontason tietojen luotettavuus, tuotantotoiminnan tuloksellisuuden kehitys, konsernitiedon kehittäminen, valtion riskienhallinta ja sisäinen valvonta sekä talousarvion noudattaminen. Vaikuttavuusalueella toteutettavalla tilintarkastuksella varmistetaan, että valtion talousarviota noudatetaan ja valtion taloudenhoito on säännösten mukaista. Tilintarkastuksen toteuttamista on uudistettu merkittävästi kahden viimeisen vuoden aikana.

Tarkastus- ja valvontatoiminnan havainnoista ja sisällöistä raportoidaan erillis- ja tarkastuskertomusten lisäksi tarkastusviraston vuosikertomuksessa, joka julkaistaan vuosittain syyskuussa. Tarkempaa tietoa tarkastusviraston eduskuntakertomusten ja tarkastuskertomusten määristä on luvussa 1.4.1.

Julkisen talouden riskien sekä relevanttien ja oikea-aikaisten tarkastusaiheiden tunnistamiseksi virasto seuraa aktiivisesti toimintaympäristöä ja on jatkuvassa vuorovaikutuksessa esimerkiksi eduskunnan valiokuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Tarkastusvirastolla on perinteisesti ollut vahva yhteys eduskunnan tarkastusvaliokuntaan. Virasto on toiminut aktiivisesti yhteistyössä myös muiden valiokuntien kanssa muun muassa jakamalla niille säännöllisesti tietoa viraston tulevasta toiminnasta. Lausuntopyyntö vaihtelevat vuosittain siten, että vaalikauden keskellä säädösvalmistelu on kiivaimmillaan. Kulemisten ja lausuntojen määrään kasvamiseen vaikutti myös merkittävästi eduskunnan tarkastusvaliokunnan selvitystyö tarkastusviraston taloudenhoidosta.

Viraston vaikuttavuustyöhön kuuluvat toimiminen erilaisissa asiantuntijatyöryhmissä ja verkostoissa, asiantuntijalausuntojen laatiminen sekä [blogit](#), [Hyvä hallinto -artikkelit](#) ja [Näkökulmia-julkaisut](#) sekä [katsaukset](#), joilla tuetaan eduskunnan ja valtionhallinnon päätöksentekoa. Vuonna 2021 julkaisujen aiheina olivat muun muassa kestävä kaivostoiminta Suomessa, suomalaisen hallinnon kehittämisen vaiheet ja sitä koskeva tarkastustoiminta sekä sukupuolten välisen tasa-arvon toteutuminen Suomen kehitysyhteistyöhön sisältyvässä kansainvälisessä ilmatorahoituksessa.

Tarkastusvirasto kokee tärkeäksi olla mukana kansainvälisessä yhteistyössä, jotta se voi vahvistaa ennakointikykyä, tarkastusten ajankohtaisuutta sekä saada kokemuksia tarkastusten suuntaamiseen ja niissä käytettäviin metodologioihin. Euroopan tarkastusvirastot sopivat keväällä 2020 koronapandemian alettua laajasta yhteistyöstä. Tavoitteena oli tuottaa tietoa koronapandemian vaikutuksista yhteiskuntien toimintakykyyn ja talouteen, sekä siitä toipumiseen. Valtiontalouden tarkastusvirasto oli aloitteellinen kahden Euroopan taosaisen covid-19-projektin perustamisessa.

Tarkastusvirasto käynnisti ennakoivasti keskustelut eduskunnan ja valtionhallinnon edustajien kanssa EU:n niin sanotun whistleblower eli ilmoittajansuoja-direktiivin kansallisesta toimeenpanosta. Direktiivin tavoitteena on varmistaa mekanismit, joiden avulla varmistetaan suojelu henkilöille, jotka ilmoittavat työssään havainneensa jonkun rikkoneen unionin oikeuksia tai epäilevät näin tapahtuneen. Keskustelujen tarkoituksena oli tukea yhtenäistä, kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaista direktiivin käytännön toimeenpanoa valtionhallinnossa. Yhteistyö tuotti tulosta ja vuoden 2021 aikana yhteisen ratkaisun valmistelu eteni siten, että tarkastusvirastossa yhteinen järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana.

Yhtenä ensimmäisistä valtionhallinnon organisaatioista tarkastusvirasto laati vuodelta 2020 ensimmäisen vastuullisuusraporttinsa Valtiokonttorin laatimien ohjeiden pohjalta. Raportti julkaistiin kesällä 2021. Lisäksi virastossa on ollut käynnissä sisäinen hanke, jossa on kehitetty ja pilotoitu mahdollisia tapoja ottaa kestävä kehityksen näkökulma huomioon tarkastustyössä.

1.2.1 Strategiset vaikuttavuus- ja tulostavoitteet sekä niiden arviointi

Tarkastusviraston strategiset vaikuttavuustavoitteet ovat seuraavat:

- Valtion taloudenhoidon tuloksellisuus paranee.
- Luottamus päätöksenteon tietoperustaan paranee.
- Luottamus siihen, että suomalainen valtionhallinto toimii avoimesti, tuloksellisesti ja kestävästi, vahvistuu entisestään.
- Julkisen talouden hoito on kestävä.

Tarkastusvirasto tarkastelee vaikuttavuuttaan seuraamalla tarkastussuosittelujen ja eduskunnan tarkastusvaliokunnan kannanottojen toteutumista, pyytämällä säännöllisesti sidosryhmien näkemyksiä toiminnastaan sekä seuraamalla tulostavoitteiden saavuttamista. Kokonaisuutena arvioiden vaikuttavuuden voidaan katsoa laskeneen jonkin verran, vaikka myös positiivista kehitystä on joidenkin seurantatietojen osalta havaittavissa.

Tarkastusvirasto seuraa systemaattisesti sitä, mihin toimenpiteisiin hallinto on ryhtynyt kertomuksissa annettujen suositusten ja muiden kannanottojen perusteella. Tarkastusten suositusten toteutumista arvioidaan tarkastusten jälkiseurannoilla, jotka toteutetaan pääsääntöisesti noin kolmen vuoden kuluttua tarkastuskertomuksen antamisesta.

Tarkastusviraston suositusten toteutumiseen vaikuttavat muun muassa niiden konkreettisuus ja käyttökelpoisuus, oikea-aikaisuus, toteuttamiseen tarvittavat resurssit sekä hallinnon olosuhteet ja käynnissä oleva kehittämistyö. Jälkiseurannoissa on havaittu, että etenkin useammalle hallinnonalalle tai toimijalle kohdennettujen suositusten toteuttaminen edellyttää hallinnolta tiivistä yhteistyötä sekä voimakkaampaa ja laajempaa uudistamista ja muutosta. Luvussa 1.4.1 on lisätietoja toteutetuista jälkiseurannoista.

Tarkastusvirasto kerää vaikuttavuudestaan sidosryhmiensä näkemyksiä joka toinen vuosi toteutettavalla sidosryhmäkyselyllä, joka lähetetään kansanedustajille, heidän avustajilleen, eduskunnan virkamiehille, valtionhallinnon virkamiesjohdolle, yliopistojen ja tutkimuslaitosten edustajille sekä muille sidosryhmille. Viimeisimmän kyselyn tulokset ovat tammikuulta 2022, sitä edeltävän kyselyn tulokset ovat vuosilta 2019 ja 2015. Vastausprosentti oli 13 vuonna 2022 ja 15,5 vuonna 2019. Sidoryhmäkyselyn vastaajat arvioivat väittämiä asteikolla erittäin hyvin, melko hyvin, kohtalaisesti, melko huonosti tai erittäin huonosti. Positiivisina vastauksina on pidetty erittäin hyvin- tai melko hyvin-vastauksia.

Kokonaisuutena sidoryhmäkyselyiden vastaukset laskivat vuoden 2019 tuloksista. Tähän kehitykseen on voinut vaikuttaa tarkastusviraston saama negatiivinen julkisuus vuoden 2021 aikana. Kyselyyn vastaajista 47 prosenttia arvioi, että tarkastusviraston tarkastus- ja valvontatoimintaa on vaikuttavaa (2019: 67 prosenttia). Vastaajista 75 prosenttia arvioi, että tarkastusvirasto edistää säädösten mukaista valtion taloudenhoitoa ja talousarvion noudattamista (2019: 84 prosenttia, 2015: 65 prosenttia) ja 59 prosenttia vastaajista arvioi, että tarkastusviraston toiminta lisää luottamusta valtion taloudenhoitoon (2019: 79 prosenttia, 2015: 72 prosenttia). Puolet (50 prosenttia) vastaajista arvioi, että tarkastusviraston tuottama tieto parantaa luotettavan päätöksenteon edellytyksiä yhteiskunnassa (2019: 80 prosenttia, 2015: 75 prosenttia) ja 43 prosenttia vastaajista arvioi, että tarkastusvirasto on työllään lisännyt luottamusta suomalaisen päätöksenteon avoimuuteen (2019: 74 prosenttia).

Avoimissa vastauksissa sidosryhmät nostivat esiin kehitysideoita yhteistyöhön tarkastajien kanssa, tarkastusten suunnitteluun ja aikataulujen sovittamiseen sekä tiedon välittymiseen tarkastusviraston sisällä. Vastauksissa tuotiin esiin toive tarkastusten kohdistumisesta laajoihin kokonaisuuksiin ja toiminnan vaikuttavuuteen. Tarkastusvirastolta toivottiin tukea myös hallinnon kehittämiseen sekä tarkastusten tulosten viestimistä toivottiin lisättävän.

Vuoden 2021 aikana tarkastusviraston asiantuntijat ovat olleet kuultavina tarkastusvaliokunnassa esimerkiksi tarkastusviraston vuosikertomuksessa esitettyjen tarkastusten, kuten Tulorekisterin käyttöönotto ja vaikutukset sekä Koronatuot, tuloksista sekä riskienhallinnasta sekä huoltovarmuudesta. Muissa valiokunnissa virasto on ollut kuultavana mm. hyvinvointialueiden perustamista ja sote- ja pelastustoimen järjestämistä koskevien lakiesitysten käsittelyn yhteydessä. Finanssipolitiikan valvonnan havainnoista taas oltiin kuultavana valtionvarainvaliokunnassa.

Tarkastusvirasto seuraa myös, miten tarkastusvaliokunnan mietintöihin perustuvat eduskunnan kannanotot ovat toteutuneet, jos kannanotoissa on edellytetty, että hallituksen tulee raportoida asiasta, tai jos tarkastusviraston tarkastustoiminta on kohdistunut kannanottoon liittyviin asioihin. Tarkastusvaliokunnan mietinnöissä esille nostetut asiat perustuvat pääsääntöisesti tarkastusviraston kertomuksissa esitettyihin keskeisiin havaintoihin ja kannanottoihin. Eduskunnan kannanotot liittyvät merkittäviin asioihin, joissa muutoksia saadaan aikaan hitaasti. Sen vuoksi kannanottoon liittyvää asiaa seurataan myös pidemmällä ajanjaksolla. Tarkastusvirasto raportoi eduskunnan kannanottojen toteutumista koskevista havainnoistaan eduskunnalle vuosittain annettavassa vuosikertomuksessa.

Vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi tarkastusvirastolle on määritetty tulostavoitteet, jotka on kirjattu sen tarkastussuunnitelmaan 2021–2025. Tulostavoitteita on kuusi:

1. Tuotamme päätöksentekijöille toiminnan kehittämiseen ajankohtaista ja olennaista tietoa.

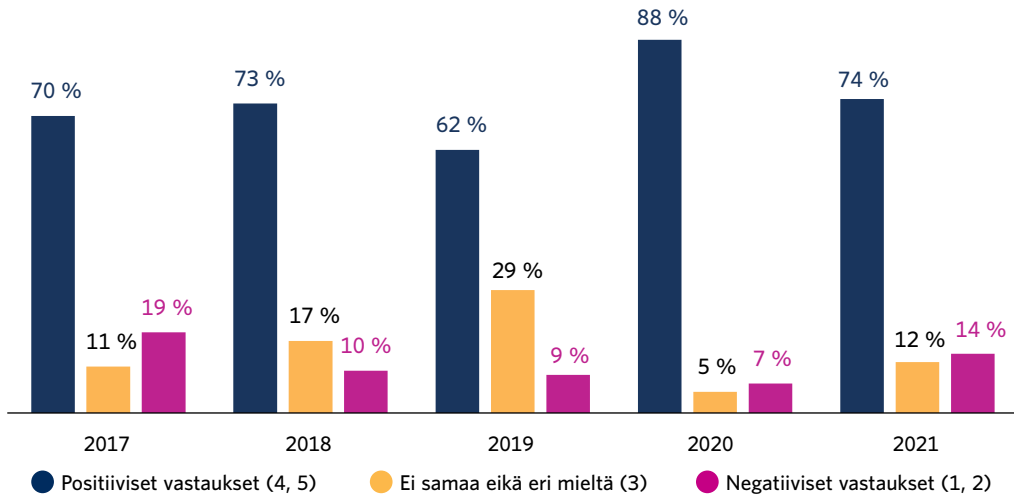
Tuotamme ajankohtaista ja olennaista tietoa vaikuttavuustavoitteidemme mukaisista alueista. Tavoitteenamme on vaikuttaa koko tarkastusprosessin ajan. Tiedämme, milloin ja millaisiin asioihin tarkastusviraston kannattaa tarttua ja suunnata tarkastusta. Tavoitteenamme on, että hallinto ottaa tuottamamme tiedon ja suositukset huomioon toimintansa kehittämisessä ja että meiltä pyydetään monipuolisesti asiantuntijatietoa ja näkemyksiä.

Mittari: Sidosryhmäkyselyt, palautekyselyt, tarkastussuunnitelman toteutuminen, suositusten toimeenpanoprosentti, lausuntojen ja kuulemisten määrät, ulkoisten verkkosivujen kävijämäärät, blogien, katsausten ja julkaisujen lukijamäärät, Twitterin kohderyhmien sitoutumisaste.

Arvio: Tavoite on toteutunut melko hyvin.

Palautekyselyt lähetetään tarkastusten julkaisemisen jälkeen tarkastuskohteiden yhteyshenkilöille, jotka ovat olleet mukana tarkastusprosessissa. Vuoden 2021 palautekyselyssä palautteita pyydettiin viidestätoista laillisuus-, finanssipolitiikan ja tuloksellisuustarkastuksesta, joista kahteentoista saatiin palautetta. Palautekyselyyn vastasi yhteensä 120 henkilöä ja vastausprosentti oli 36 (38 prosenttia vuonna 2020 ja 37 prosenttia vuonna 2019). Seuraavassa palautteita verrataan vuosina 2017–2020 laillisuus-, finanssipolitiikan ja tuloksellisuustarkastuksiin saatuihin palautteisiin.

Vuoden 2021 palautekyselyssä yhteensä 74 prosenttia vastaajista koki, että he ovat saaneet toimintansa kehittämiseen ajankohtaista ja olennaista tarkastustietoa (88 prosenttia vuonna 2020 ja 62 prosenttia vuonna 2019).

Kuvio 1: Palautekyselyn vastausten jakaantuminen (prosenttia kaikista vastauksista) vuosina 2019–2021 väittämässä ”Saimme toimintamme kehittämiseen ajankohtaista ja olennaista tarkastustietoa” (sisältää laillisuus-, finanssipolitiikan ja tuloksellisuustarkastusten palautteet)

Tammikuussa 2022 toteutetun sidosryhmäkyselyn vastaajista 42 prosenttia arvioi, että tarkastusvirasto tuottama tieto kohdistuu päätöksenteon kannalta olennaisiin asioihin (2019: 74 prosenttia, 2015: 62 prosenttia). Vastaajista 37 prosenttia puolestaan arvioi, että tarkastusviraston tuottama tieto on ajankohtaista ja oikea-aikaista (2019: 63 prosenttia). Arviot ovat selvästi laskeneet edellisestä vuodesta tässä kyselyssä.

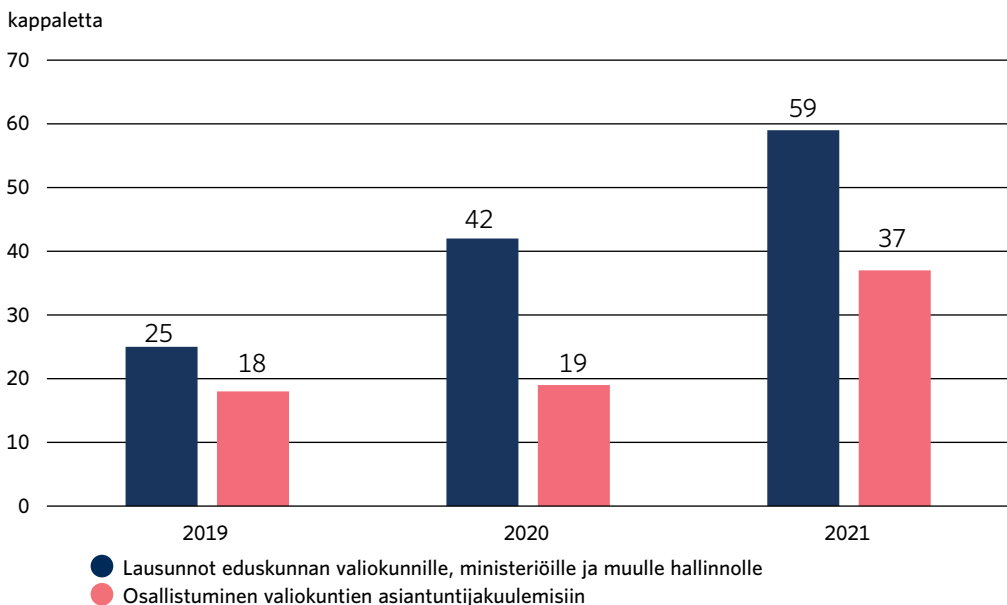
Vuonna 2021 valmistui yhteensä 70 tilintarkastusta sekä yhteensä 15 laillisuus-, tuloksellisuus- ja finanssipolitiikan tai monilajitarkastusta. Näistä hallituksen vuosikertomusta koskeva tuloksellisuustarkastus on raportoitu osana eduskunnalle annettavaa erilliskertomusta. Tarkastukset on toteutettu pääosin tarkastussuunnitelman mukaisesti ja suoritteiden määrät sekä valmistumisaikataulut vastaavat pääosin suunnitelmassa asetettuja tavoitteita. Tarkastukset toteutetaan projekteissa, joista yksi tarkastus vastaa yhtä projektia, lukuun ottamatta tilintarkastusta, jossa 70 tilintarkastuskertomusta toteutettiin yhdeksän projektin työn tuloksena. Työajan seuranta toteutetaan projekteittain. Suunnitellut päivät on alitettu yhdeksässä ja ylitetty 11 vuonna 2021 valmistuneessa tarkastusprojektissa. Neljässä tarkastusprojektissa on pysytty lähes suunnitellussa aikataulussa. Tarkastuksen katsotaan valmistuneen suunnitellussa työajassa, kun suunnitelma ylittyy tai alittuu korkeintaan kymmenellä henkilötyöpäivällä.

Tarkastussuosituksen toteutusprosentti on seurannan perusteella pysynyt karkeasti arvioiden samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2021 toteutettujen jälkiseurantojen havaintojen perusteella on todettu, että suosituksista 82 prosenttia on pantu toimeen

kokonaan tai osittain. Arvioituja suosituksia oli yhteensä 84. Vuonna 2020 suosituksista oli toteutunut joko kokonaan tai osittain 84 prosenttia ja vuonna 2019 yhteensä 78 prosenttia. Jälkiseuranta tehdään laillisuus-, finanssipolitiikan ja tuloksellisuustarkastuksista.

Tilintarkastusten suosituksista 85 prosenttia oli toimeenpantu. Arvioituja suosituksia oli yhteensä 194, jotka sisältävät valtionhallinnon yhteisten prosessien tilintarkastuksen suositukset. Tilintarkastusten suositusten toteutumisen seuranta on osa tilintarkastusprosessia eikä sen johdosta tehdä erillisiä jälkiseurantoja. Tilintarkastusten suositusten osalta tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisvuosiin, sillä tilintarkastuksen suositusten seurantatasoa on uudistettu vuoden 2021 aikana.

Asiantuntijalausuntojen ja kuulemisten määrä kasvoi jälleen vuonna 2021. Eduskunnan valiokunnille annettiin pyynnöstä 38 lausuntoa (25 vuonna 2020 ja 15 vuonna 2019). Tarkastusviraston asiantuntijat ovat olleet kuultavana seitsemässä eri valiokunnassa yhteensä 37 kertaa (19 vuonna 2020 ja 18 vuonna 2019). Lisäksi tarkastusvirasto antoi yhteensä 21 lausuntoa hallituksen esityksiä valmisteleville ministeriöille tai muulle hallinnolle (17 vuonna 2020 ja 7 vuonna 2019). Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle annettujen lausuntojen ja kuulemisten määrään vaikutti eduskunnan tarkastusvaliokunnan oma selvitystyö tarkastusviraston taloudenhoidosta (yhteensä 10 lausuntoa ja 8 kuulemistä).

Kuvio 2: Lausuntojen ja kuulemisten määrät vuosina 2019–2021

Tarkastusviraston ulkoisten internetsivujen kävijämäärät ovat kasvaneet tarkastusviraston poikkeuksellisen julkisuustilanteen johdosta. Vuonna 2021 internetsivuilla oli 178 122 kävijää (55 104 kävijää vuonna 2020, 43 306 kävijää vuonna 2019). Lisäksi sosiaalisessa mediassa Twitterin kohderyhmien sitoutuminen tarkastusviraston viesteihin on hieman

laskenut 1,9 prosentista 1,7 prosenttiin. Blogien ja katsausten lukijamäärät ovat keskimäärin kasvaneet:

- Blogit-osion yksilöidyt sivun katselut: 44 617 (9 912 vuonna 2020 ja 7 814 vuonna 2019)
- Katsausten yksilöidyt sivun katselut: 1 974 (3 428 vuonna 2020 ja 904 vuonna 2019)
- Julkaisut-osion yksilöidyt sivun katselut: 41 597 (34 367 vuonna 2020 ja 33 630 vuonna 2019).

Puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan internetsivujen kävijämäärät kasvoivat edellisvuoden 232 330 kävijästä vuoden 2021 aikana 274 699 kävijään muun muassa kuntavaalien johdosta. Tarkastusvirasto ylläpitää myös globaalin ympäristötyöryhmän verkkosivuja vuosina 2020–2025. Sivujen kävijämäärä on kasvanut 30 prosenttia vuodesta 2020 (8 892 kävijää) vuoteen 2021 (11 641 kävijää). Myös työryhmän sosiaalisen median seuraajamäärät ovat kasvaneet.

2. Kannanottomme on huomioitu finanssipolitiikan valmistelussa ja päätöksenteossa.

Tavoitteenamme on, että finanssipolitiikan valvonnalla tuottamamme arviointitieto ja kannanotot otetaan huomioon valtioneuvoston finanssipolitiikkaa koskevassa päätöksenteossa sekä finanssipolitiikan valmistelussa ja meiltä pyydetään monipuolisesti asiantuntijatietoa julkisen talouden hoidosta.

Mittari: Itsearviointi

Arvio: Tavoite on toteutunut osittain.

Vuoden 2021 aikana toteutettu finanssipolitiikka vastaa pääpiirteissään finanssipolitiikan valvonnan esittämiä kannanottoja. Aktiivisella finanssipolitiikalla on onnistuttu lieventämään koronaviruksen vaikutuksia. Myös hallituksen kestävyystiekarttaan sisältyvät pidemmän aikavälin tavoitteet – velkasuhteen vakauttaminen sekä tähän pyrkiminen ensi vaiheessa rakenteellisen toimin – vastaavat finanssipolitiikan valvonnan esittämiä kannanottoja. Valtioneuvosto asetti julkisen talouden lakisääteiset tavoitteet keväällä 2021 tarkastusviraston kannanottojen mukaisesti, mutta kehystason korotus vuosille 2022 ja 2023 ei vastannut tarkastusviraston aiemmin esittämiä yleisiä kannanottoja kehysjärjestelmän soveltamisesta. Tarkastusviraston kannanottojen varsinaista vaikutusta finanssipolitiikan sisältöön ei ole kuitenkaan mahdollista arvioida.

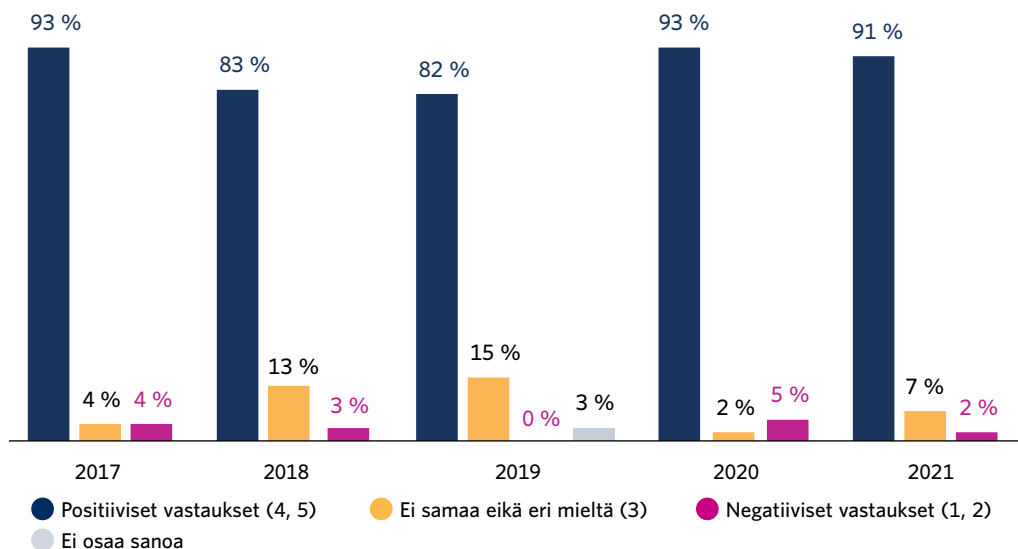
3. Asiakkaamme arvostavat vuorovaikutustamme ja yhteistä dialogia.

Tavoitteenamme on ymmärtää sidosryhmiemme toimintaa siten, että osaamme tarjolla tarkastusten tulokset näiden tarvitsemalla tavalla. Pyrimme siihen, että tarkastuksen aikainen viestintä koetaan tarkastuskohteissa toimivaksi.

Mittari: Sidosryhmäkysely, palautekysely, työryhmien osallistujamäärät

Arvio: Tavoite on toteutunut melko hyvin.

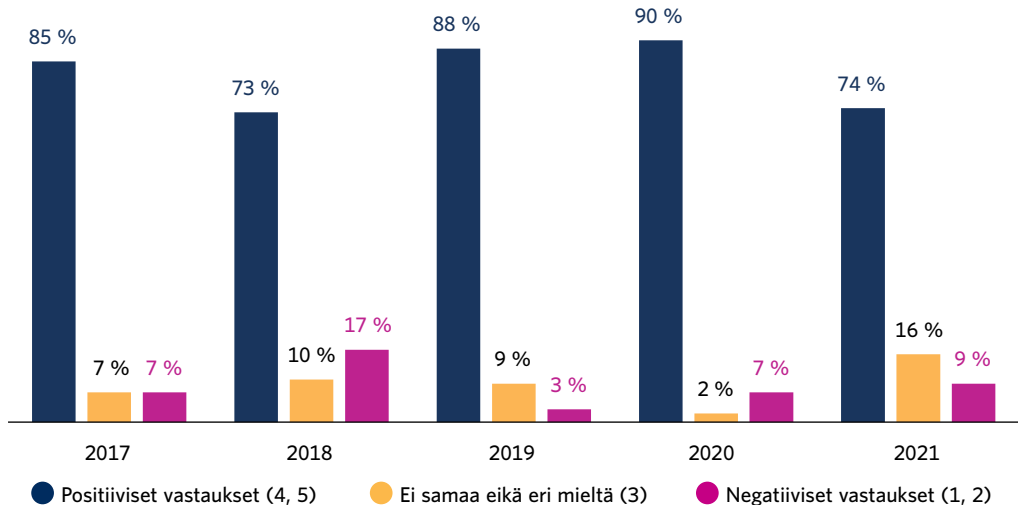
Tarkastusten aikainen viestintä ja vuorovaikutus on ollut toimivaa, ja tulokset ovat pysyneet lähes edellisvuoden tasolla. Vuonna 2021 valmistuneiden tarkastusten palautekyselyn vastaajista 91 prosenttia oli tyytyväisiä yhteistyöhön tarkastajan kanssa tarkastuksen aikana (93 prosenttia vuonna 2020 ja 82 prosenttia vuonna 2019).

Kuvio 3: Palautekyselyn vastausten jakaantuminen (prosenttia kaikista vastauksista) vuosina 2019-2021 väittämässä "Olimme tyytyväisiä yhteistyöhön tarkastuksen aikana"

Palautekyselyn mukaan vastaajista 51 prosenttia koki saaneensa riittävästi tietoa tarkastuksen jälkeen tehtävistä toimenpiteistä, kuten jälkiseurannan aikataulusta (54 prosenttia vuonna 2020 ja 38 prosenttia vuonna 2019).

Palautekyselyn vastaajista 74 prosenttia oli tyytyväisiä viestimiseen tarkastuksen sisällöstä, prosesseista ja aikatauluista (90 prosenttia vuonna 2020 ja 88 prosenttia vuonna 2019).

Kuvio 4: Palautekyselyn vastausten jakautuminen (prosenttia kaikista vastauksista) väittämässä "Olimme tyytyväisiä viestimiseen tarkastuksen sisällöstä, prosesseista ja aikatauluista"

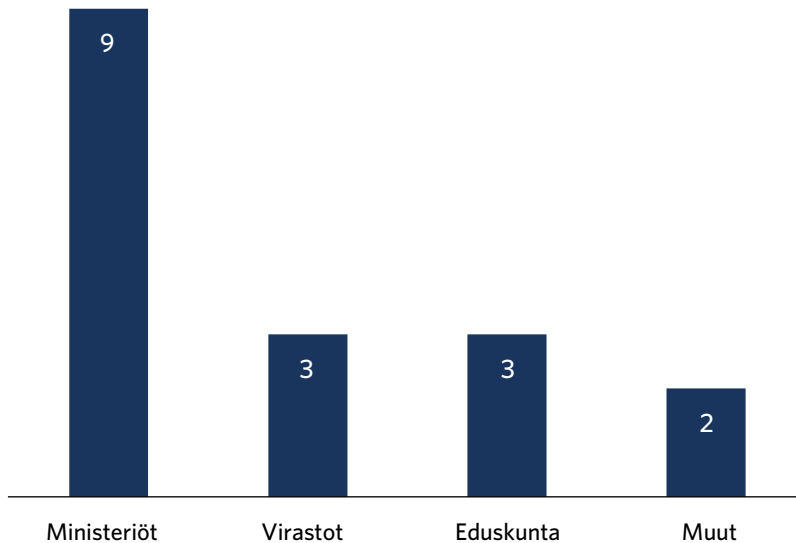
Sidosryhmäkyselyn vastaajista 52 prosenttia arvioi, että tarkastusviraston tuottama tieto on ymmärrettävää (2019: 75 prosenttia). Vastaajista 70 prosenttia kokee, että yhteistyö tarkastusviraston asiantuntijoiden kanssa on sujuvaa (2019: 74 prosenttia). Kyselyn mukaan 26 prosenttia vastaajista kokee erittäin tärkeäksi oman työnsä kannalta sen, että heillä on suorat kontaktit tarkastusviraston asiantuntijoihin (2019: 39 prosenttia), ja 34 prosenttia kokee asian melko tärkeäksi (2019: 33 prosenttia). Lisäksi 55 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että tarkastusviraston julkaisut ovat hyödyllisiä (2019: 74 prosenttia).

Tarkastusviraston tavoitteena on vaikuttaa oikea-aikaisesti ja olla läsnä silloin, kun asioihin voi vaikuttaa. Tarkastusviraston asiantuntijoita toimii useissa valtionhallinnon tai eduskunnan työryhmissä.

Raportointijaksolla olemme tukeneet hallinnon kehittämistä esimerkiksi

- vaali-, puolue- ja vaalirahoituslain kehittämistarpeita tarkastelevassa työryhmässä
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnassa
- EU:n julkisen sektorin yhteisten tilinpäätösstandardien (EPSAS) kansallinen valmistelu -työryhmässä
- julkisen hallinnon tulosohejausta ja ohjaukokonaisuutta selvittävässä hankkeissa
- julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden (VAHTI) johtoryhmässä
- konsernilaskentaselvityksen ohjausryhmässä
- julkisen talouden ohjauksen kehittämissä
- valtion nuorisoneuvoston arviointijaostossa.

Valtaosa työryhmistä on valtiovarainministeriön, Valtiokonttorin tai eduskunnan kanslia-toimikunnan asettamia. Tarkastusviraston asiantuntijoita on nimitetty vuoden 2021 aikana yhteensä seitsemään työryhmään. Neljän työryhmän osalta tehtävä päättyi tai uusi työryhmä nimitettiin edellisen tilalle, tai tarkastusvirasto luopui edustuksestaan työryhmässä. Vuoden 2021 lopussa tarkastusviraston asiantuntijoita oli jäsenenä yhteensä 17 työryhmässä. Vuonna 2020 asiantuntijoita oli mukana yhteensä 14 työryhmässä ja vuonna 2019 yhteensä kahdeksassa työryhmässä.

Kuvio 5: Tarkastusviraston edustajat työryhmissä ja verkostoissa; tilanne vuoden 2021 lopussa

4. Monipuolistamme tiedonmuodostuksen menetelmiä.

Vaikuttaaksemme paremmin otamme käyttöön uusia teknologioita ja hyödynnämme monipuolisia tiedonmuodostuksen keinoja. Toteutamme monilajitarkastuksia, jotta pystymme tuottamaan entistä monipuolisempaa tietoa päätöksentekijöille.

Mittari: Uusien menetelmien käyttöönottojen määrä, monilajitarkastusten määrä, monilajitarkastusten suositusten toimeenpanoprosentti

Arvio: Tavoite on toteutunut osittain.

Tarkastusvirastossa otetaan harkinnan mukaan käyttöön uusia menetelmiä, joilla pyritään tehostamaan toimintaa ja löytämään uusia tiedonmuodostustapoja. Menetelmiä on otettu käyttöön tai testattu vuoden aikana sekä tarkastustyössä että muussa toiminnassa. Tekstianalytiikkakokeilu aloitettiin vuosina 2020–2021 ja tavoitteena oli saada käsitys tekstianalytiikan hyödyistä sekä tekstianalytiikan soveltumisesta tarkastussuunnitteluun ja tarkastustyöhön. Tekstianalytiikkaa hyödynnettiin vuonna 2021 kolmessa tarkastuksessa.

Vuoden aikana yhdessä tuloksellisuustarkastuksessa kokeiltiin vuorovaikutteiseen työ-pajatyöskentelyyn perustuvaa monikriteeriset arviointimallit (Multiple-Criteria Decision Analysis) -menetelmää. Lisäksi tarkastus- ja valvontatoiminnan tiedonmuodostuksessa on käytetty SISU-mikrosimulointimallia, jolla tehdään havainnollistavia esimerkkilaskemia. Finanssipolitiikan valvonnassa hyödynnettiin Macrobond-tietovarastoa. Yhden tulokselli-suustarkastuksen kohteena olevasta asiasta muodostettua käsitystä täydennettiin sosiaalisen median aineistojen tekoälyä hyödyntävällä analyysillä. Lisäksi kehitettiin ennakoitintiedon ja ennakkoinnin menetelmien hyödyntämistä tarkastuksen ja tarkastussuunnittelun tiedonmuodostuksessa.

Monilajitarkastuksissa yhdistellään useamman eri tarkastuslajin lähestymistapoja ja me-netelmiä, jolloin tarkastuksen analyysi ja havainnot perustuvat yleensä laajempaan ja monipuolisempaan aineistoon kuin yhden tarkastuslajin tarkastuksissa. Ensimmäiset mo-nilajitarkastukset sisällytettiin vuoden 2019–2023 tarkastussuunnitelmaan, ja niistä kolme valmistui vuoden 2020 aikana. Vuonna 2021 valmistui neljä ja käynnistyi kolme monilaji-tarkastusta. Monilajitarkastusten suositusten toimeenpanoprosenttia ei ole vielä arvioitu, koska tarkastukset eivät ole vielä edenneet jälkiseurantavaiheeseen.

5. Osaaminen vastaa toiminnan tarpeita.

Toteutamme tehokkaasti strategisen osaamisen kehittämissuunnitelmaamme. Olemme laa-tineet henkilöstölle yksilölliset, viraston tavoitteita tukevat kehittämissuunnitelmat, ja niitä to-teuttamalla kehitämme tulevaisuudessa tarvitsemiamme taitoja ja osaamista.

Mittari: Kriittisten osaamisalueiden henkilöstökysely ja osaamiskeskustelu

Arvio: Tavoite on toteutunut melko hyvin.

Osaamisen tasoa arvioitiin kaikkien kanssa henkilökohtaisesti käytyjen osaamiskeskuste-lujen perusteella, erillistä kyselyä ei toteutettu vuonna 2021. Osaamisen kehittämisen pai-nopistealueita olivat digikyvykkyyden kehittäminen, uuden toimintamallin mukaisen toi-minnan vahvistaminen (erityisesti projektityötaidot ja itsensä johtaminen), vaikuttamis- ja verkosto-osaaminen ja systeemiajattelun taito. Vaikuttamis- ja verkosto-osaamista kehi-tettiin erityisesti kevään aikana järjestetyissä esiintymisvalmennuksissa. Digikehittämisessä panostettiin muun muassa acl-taitoihin ja uusien työvälineiden käyttöönottoon. Aineisto- ja analytiikkaosaamisessa pääpaino oli työssä ja verkostoissa oppimisessa. Koulutus- ja oppi-mistapahtumia järjestettiin kattavasti eri osaamisalueilla.

Kaikilta osin osaamisen kehittämisessä ei edetty suunnitellusti. Viraston akuutti tilanne vuoden aikana muutti koulutussuunnitelmaa ja pääpaino oli selkeämmin ydintoiminnan toteuttamisen varmistamisessa.

Oppimiskeskusten johdon arvioinnin perusteella strategisen osaamisen kehittämismal-lia ja osaamisen kehittämisen painopistealueita on toteutettu melko hyvin. Henkilöstölle on laadittu yksilölliset viraston tavoitteita tukevat kehittämissuunnitelmat, joissa on pai-notettu strategia ja muita tavoitteitamme tukevia osaamisalueitamme.

6. Työyhteisömme on hyvinvoiva.

Tavoitteenamme on, että henkilöstömme kokee työyhteisömme voivan hyvin ja toimivan yhdessä. Asiaa arvioidaan erityisesti henkilöstön yhteistyön, motivaation, työkyvyn ja uudistumiskyvyn sekä esimiestyön ja johtamisen näkökulmista.

Mittari: Henkilöstökysely, fiilismittari, sairauspoissaolojen määrä ja johtamismallin itsearviointi

Arvio: Tavoite on toteutunut melko hyvin.

Vuoden 2021 lopussa tarkastusvirastossa toteutettiin työhyvinvointikysely, johon käytettiin toista kertaa valtionhallinnossa laajasti käytössä olevaa VMBaro-työtyytyväisyyskyselyä. Kyselyn vastausprosentti oli 72,7. Virastolaisten kokonaistyöhyvinvointi-indeksi oli kyselyn mukaan hyvällä tasolla: 3,34 asteikolla 1–5. Henkilöstö kokee olevansa tyytyväinen erityisesti työn perusedellytyksiin, joustavaan työhön sekä työn sisältöön ja työn sisällön vaikuttamismahdollisuuteen. Yhteisöllisyys ja yhteishenki koetaan hyväksi sekä kollegojen antamaan tukeen ollaan tyytyväisiä. Kehittämistoimeksi tunnistettiin edelleen johdon roolien ja vastuiden selkeyttäminen. Lisäksi edelleen tulisi kehittää töiden organisointia sekä vahvistaa hyvää keskinäistä vuorovaikusta ja ajantasaista viestintää.

Fiilismittari otettiin käyttöön keväällä 2021. Sillä seurataan, miten VMBaro-tuloksista valitut painopistealueet kehittyvät vuoden aikana. Vuoden 2021 työhyvinvoinnin kehitettäviksi teemoiksi nostettiin työrauha perustyölle ja töiden organisointi, vahvistettaviksi teemoiksi nousivat puolestaan työn perusedellytykset sekä yhteisöllisyys ja hyvä yhteishenki. Kaikkien neljän painopistealueen kehittyminen oli mittausjakson (5–12/2021) aikana hyvin tasaista keskiarvon olleen 3.5. asteikolla 1–5.

Vuonna 2021 sairauspoissaoloja oli 4,2 työpäivää henkilötyövuodessa. Henkilöstön sairauspoissaolot vähentyivät edellisellä vuonna huomattavasti, ja sairauspoissaoloja oli 3,4 työpäivää henkilötyövuodessa. Tutkimustietoa sairauspoissaolojen vähenemisen todellisista syistä ei vielä ole käytettävissä, mutta positiivisen muutoksen taustalla voidaan olettaa olevan koronan ehkäisytoimenpiteet, joilla ollut vaikutusta muidenkin tartuntatautien leviämiseen työskenneltäessä etänä. Vuoden 2021 sairauspoissaolojen nousuun vaikuttaa muuttamat pitkät sairauspoissaolot. Sairauspoissaolojen määrä on kuitenkin edelleen huomattavasti alhaisempi kuin ennen korona-aikaa.

Tarkastusvirasto arvioi kuluneena vuonna henkilöstökyselyllä myös johtamisjärjestelmäänsä, joka on ollut voimassa vuodesta 2019. Kysely on osa luottamuksen palauttamista ja toiminnan kehittämistä. Vastaukset olivat kriittisiä sekä henkilöstön että johdon keskuudessa. Kritiikki kohdistui niin johtamisjärjestelmään kuin sen soveltamiseenkin. Itsearvioinnin tulokset olivat hyvin samansuuntaisia sekä johdon, tarkastushenkilöstön sekä tukipalveluhenkilöstön osalta.

1.2.2 Kansainvälinen yhteistyö tukee laadukasta tarkastustyötä

Tarkastusviraston kansainvälinen yhteistyö vahvistaa laadukkaan ja vaikuttavan tarkastustyön sekä sen kehittämisen edellytyksiä. Velvoittavien kansainvälisten vastuiden hoitamisen lisäksi tarkastusvirastolle on tärkeää, että kansainvälinen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia kansallisen tarkastus- ja valvontatyön sekä tämän myötä myös laajemmin valtionhallinnon kehittämiseen. Kansainvälinen yhteistyö on olennainen osa tarkastusviraston työtä. Määrätietoisella ja suunnitelmallisella yhteistyöllä vahvistamme osaamistamme ja olemme mukana vaikuttamassa tarkastusalan kehittämiseen ja toimintaedellytyksiin.

Yhteistyön kautta jaetaan osaamista, tietoja ja kokemuksia; tiedonvaihdon merkitys korostuu erityisesti yhteisissä, valtioiden rajat ylittävissä kysymyksissä. Tästä esimerkkejä ovat muun muassa Euroopan unionin yhteiseen talouteen ja rahoitukseen liittyvät asiat sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja koronapandemian tapaisiin globaaleihin tilanteisiin liittyvät kysymykset. Tärkeä osa kansainvälistä yhteistyötä on myös menetelmien ja yhteisten standardien kehittäminen erilaisissa työryhmissä: tällä työllä varmistetaan tarkastustiedon luotettavuutta, laatua ja vertailukelpoisuutta eri maissa. Kotimaassa ei ole vastaavia toimijoita.

Tarkastusvirasto toimi vuoden 2021 huhtikuuhun saakka hallintoneuvoston jäsenenä Euroopan ylimpien tarkastusviranomaisten yhteistyöjärjestössä EUROSAlssa ja vastasi hallintoneuvostokautensa neljä viimeistä vuotta ajankohtaisten asioiden ja ennakkoinnin portfoliosta, joka osaltaan pyrki nostamaan uusia, nousevia asioita tarkastusvirastojen keskusteluihin. Lisäksi tarkastusvirasto toimii vuosina 2020–2025 puheenjohtajana INTOSAI:n ympäristötarkastuksen työryhmässä. Vuonna 2021 tarkastusviraston asiantuntijoita osallistui INTOSAI:n julkisen velan tarkastuksen, Big Datat, IT-tarkastuksen, tieteen ja teknologian vaikutusten, julkishallinnon ja julkisen sektorin ohjelmien arvioinnin ja kansallisten indikaattoreiden työryhmiin. Lisäksi tarkastusvirasto osallistui EUROSAlssa ympäristötarkastuksen, IT-tarkastuksen sekä Covid-19- ja ilmatorahoitusliitännäisiin projektiryhmiin. Tämän lisäksi tarkastusvirasto johti puhetta finanssipolitiikan tarkastuksen EU-verkostossa ja osallistui aktiivisesti muuhun EU-yhteistyöhön. Tarkastusvirasto osallistui vuoden aikana yhteen rinnakkaistarkastukseen ollen sen vetovastuussa. Lisäksi tarkastusvirasto osallistui pohjoismaiseen yhteistyöhön sekä toimi sen alaisissa ennakkointi- ja data-analytiikkaverkostoissa.

Tarkastusviraston perustehtäviin kuuluu lakisääteinen kansainvälinen tarkastus- ja valvontayhteistyö Euroopan unionin taloudenhoidon ulkoisessa tarkastuksessa sekä riippumattoman finanssipolitiikan valvonnassa. Tarkastusvirasto toimii Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kansallisena yhteistyöviranomaisena. Tarkastusvirasto osallistuu myös Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston tilintarkastukseen Suomen osalta. Lisäksi tarkastusvirasto toimii pysyvänä ulkoisena tilintarkastajana Itämeren suojelukomissio HELCOMissa sekä Euroopan eteläisessä observatoriossa ESOSsa ja Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskuksessa CERNissa tilikauteen 2022 asti.

Tarkastusvirasto johtaa INTOSAI:n globaalia ympäristötarkastamisen työryhmää (WGEA) vuosina 2020–2025. Työryhmässä on 81 jäsenmaata. Se kehittää tarkastusmenetelmiä, laatii tarkastusohjeita, tekee selvityksiä ajankohtaisista aiheista ja tarjoaa alustan tiedon ja tarkastuskokemusten vaihtoon. Virastolla on työryhmän puheenjohtajana hyvät mahdollisuudet uudistaa ja suunnata ryhmän työtä.

Tarkastusviraston asiantuntijat osallistuivat Slovakian ja Tanskan tarkastusvirastojen vertaisarviointeihin vuosina 2020 ja 2021. Slovakian vertaisarvioinnin raportti valmistui maaliskuussa 2021 ja Tanskan vertaisarvioinnin raportti joulukuussa 2021.

Koronapandemia on osaltaan vaikuttanut kansainväliseen toimintaan. Maaliskuun 2020 jälkeen lähes kaikki kansainvälinen yhteydenpito ja kokoukset on toteutettu etäyhteyksin. Useita kansainvälisiä tilaisuuksia ja tapahtumia on peruttu, mutta käytännössä kaikki työryhmät ovat pystyneet jatkamaan työtään virtuaalisessa muodossa. Esimerkiksi WGEA-ryhmä on kokoontunut pelkästään virtuaalisesti, vaikka osallistuminen maapallon eri aikavyöhykkeiltä asettaakin haasteensa. Viraston tammikuussa 2021 järjestämään WGEA:n yleiskokoukseen osallistui noin 300 henkilöä eri maanosista. Kokous sai erinomaista palautetta. Virtuaalimalli mahdollistaa myös perinteistä kokousmallia laajemman joukon osallistumisen. Jatkossa työryhmän kokoukset tullaan järjestämään vähintään hybridimuodossa.

Koronapandemiaan liittyen on perustettu myös uusia tarkastuksellisiin näkökulmiin pureutuvia projektiryhmiä. Suomi johti kesään 2021 asti yhdessä Ison-Britannian kanssa eurooppalaista, EUROSAIN sateenvarjon alle perustettua Covid-19-projektia. Projekti kattoi laaja-alaisesti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä Covid-19-liitännäisiä ilmiöitä julkisen talouden kestävydestä yritystukiin ja velanhallinnasta viestinnällisiin kysymyksiin. Tarkastusvirasto oli varapuheenjohtajana kesään 2021 asti myös toisessa EUROSAIN projektissa ”Preparing for future risks and climate crisis: Time for audit to take a long-term view?” Tässä projektissa tarkastellaan muun muassa koronaelvytyspakettien yhdenmukaisuutta ilmastotavoitteiden kanssa: tukevatko tukitoimet ilmastomuutoksen ehkäisyä ja edesauttavatko tukipaketit talouden rakennemuutoksen vihreää siirtymää?

1.2.3 Digitalisoinnin tavoitteita tarkistettiin vastaamaan paremmin tarkastustoiminnan tarpeita ja resursseja

Virastossa käynnistettiin vuonna 2020 digitaalinen muutosohjelma, jonka tavoitteena on tehostaa ja laajentaa tiedon ja analytiikan hyödyntämistä ja sitä kautta tukea toiminnan vaikuttavuutta. Muutosohjelman toteutus aloitettiin vuonna 2021 perustamalla digitaalisen kehittämisen hanke. Kehittämistyössä painottui vuoden aikana viraston digitaalisen perustan vahvistaminen kattaen tehokkaan tiedonhallinnan, teknisen arkkitehtuurin sekä tarvittavat rakenteet ja työkalut toiminnan digitaaliselle kehittämiselle.

Vuoden 2021 aikana viraston tietoarkkitehtuurin ylläpidon tueksi kehitettiin uusia työkaluja ja prosesseja. Samalla tehostettiin tiedon käsittelyn läpinäkyvyyttä ja lainmukaisuutta ja kehitettiin tietosuojaan hallintaan liittyviä ratkaisuja osana viraston digitaalista perustaa. Tavoitteena on luoda virastolle eheä tietoarkkitehtuuri, joka tukee tiedon tehokasta hyödyntämistä tarkastustoiminnassa ja viraston hallinnollisissa prosesseissa.

Vuoden aikana kehitettiin viraston teknologia-arkkitehtuuria, joka on eri teknologioiden, rakenteiden ja infrastruktuurin muodostama kokonaisuus. Tavoitteena on varmistaa virastolle eheä teknologia-arkkitehtuuri sekä tuottaa tarkastustoimintaa tukevia teknisiä ratkaisuja kustannustehokkaasti lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Digitaalisen perustan kehittämisestä saatujen kokemusten perusteella päätettiin uudelleen arvioida viraston digitaaliselle muutosohjelmalle asetettuja tavoitteita. Todettiin, että digitaalista kehitystyötä tullaan virastossa jatkamaan tulevinakin vuosina, sillä se tukee sitä, että toimintamme on tehokasta, tarkastustyön vaatimukset täyttävää ja vaikuttavaa

mutta kehittäminen tulee toteuttaa hallitusti ja pitkäjänteisesti. Arvioinnin perusteella muutosohjelman alkuperäisiä tavoitteita sopeutettiin vastaamaan paremmin viraston tarpeita, kykyjä ja muita resursseja.

Tilintarkastukseen kehitystyö on tuottanut ratkaisuja ja liittymiä, jotka mahdollistavat valtion talousdatan sujuvan hyödyntämisen osana tilintarkastuksen toimintamallia. Tilintarkastukselle on kehitetty tietovarastoratkaisu, joka mahdollistaa tarkastuksen tietoaisteiden yhtenäisen käsittelyn, laajemman hyödyntämisen ja analysoinnin tehokkaasti ja tietoturvallisesti. Robottiikan käyttöä tarkastuksessa pilotoitiin vuoden 2021 aikana ja tavoitteena on hyödyntää robottiikka tuotantokäytössä vuoden 2022 aikana. Vuoden aikana alettiin myös valmistella tietojärjestelmän hankintaa tilintarkastuksen tarpeisiin. Tietojärjestelmän käyttöönoton odotetaan tehostavan tarkastuksen eri vaiheita ja lisäävän tarkastusprosessin läpinäkyvyyttä ja tiedonkulkua.

Tarkastusvirasto jatkoi tekstianalytiikan kokeiluja tarkastustyössä. Vuoden 2021 aikana tekstianalytiikan ratkaisuja kokeiltiin tarkastusprojektissa, joissa oli tarpeen luokitella aiheita ja tietoja suurista tekstimassoista.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Kertomusvuonna vahvistettiin tarkastus- ja valvontatoimintaa. Siihen käytettiin kymmenen henkilötyövuotta enemmän työaika-a vuoteen 2020 verrattuna ja tarkastuskertomuksia valmistui yhteensä 84 kappaletta (82 kpl vuonna 2020). Tarkastuskertomuksista ja muista suoritteista on raportoitu tarkemmin luvussa Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.

Muuhun ydintoimintaan käytetty työaika väheni vastaavasti kymmenellä henkilötyövuodella. Muu ydintoiminta käsittää tarkastusviraston toiminnan suunnittelun, kehittämisen, johtamisen, sidosryhmätyön, kansainvälisen toiminnan sekä laatu-, arviointi- ja kantelutoiminnan. Tarkastustoiminnan suunnittelun prosessia, kansainvälisen toiminnan käytäntöjä sekä digitalisaatiokehittämisen tavoitteita tarkistettiin vuoden 2021 aikana. Lisäksi koronapandemia vaikutti edelleen sidosryhmätilaisuuksien järjestämiseen ja niihin osallistumiseen.

Tukitoimintaan käytetyn työajan määrä kasvoi kertomusvuonna kahdella henkilötyövuodella. Tähän vaikutti pääosin asiakirjahallintajärjestelmän käyttöönotto sekä työajankirjauskäytäntöjen muutokset. Tarkastusviraston poikkeuksellinen tilanne sekä siihen liittynyt tietopyyntöjen käsittely vaikuttivat erityisesti työyhteisötoimintaan sekä varsinaisiin tukipalveluihin käytettyyn työaikaan. Vuonna 2021 uudistettiin myös tarkastusviraston intranet sekä käynnistettiin järjestyksessään toinen Nuorten asiantuntijoiden ohjelma.

Tarkastusviraston toiminnalliseen tehokkuuteen liittyväksi vaikuttavuustavoitteeksi on asetettu, että tuotamme päätöksentekijöille ajankohtaista ja olennaista tietoa. Tämän osalta on seurattu muun muassa tarkastusten valmistumista suunnitellussa aikataulussa sekä tarkastusten toteutuneita henkilötyöpäiviä suhteessa suunniteltuihin työpäiviin. Tavoitteen toteutumista arvioidaan tarkemmin luvussa Strategiset vaikuttavuus- ja tulostavoitteet sekä niiden arviointi.

Seuraavissa alaluissa esitettävät toiminnallista tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaavat tunnusluvut on laskettu vuodesta 2020 lähtien soveltaen valtion yhteistä kustannuslaskentamallia ja seurantakohderakennetta. Tämän vuoksi vuoden 2019 tunnusluvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia ja niitä ei esitetä kaikissa kuvioissa ja taulukoissa.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Tarkastus- ja valvontatoimintaan käytettiin 50 henkilötyövuotta vuonna 2021 (40 htv vuonna 2020, 42 htv vuonna 2019) ja tarkastuskertomuksia valmistui yhteensä 84 kappaletta (82 kpl vuonna 2020, 86 kpl vuonna 2019). Muuhun ydintoimintaan käytetty työaika (24 htv) puolestaan väheni (34 htv vuonna 2020, 34 htv vuonna 2019), mutta ydintoimintaan käytetty työaika yhteensä (74 htv) pysyi vuoden 2020 tasolla.

Tukitoimintaan käytetyn työajan määrä (44 htv) kasvoi kertomusvuonna kahdella henkilötyövuodella (42 htv vuonna 2020, 35 htv vuonna 2019). Tähän vaikutti pääosin Yleishallinto- ja johtaminen -toiminnon sekä Tiedonhallinta-toiminnon työaikojen kasvu. Yleishallinto ja johtaminen -toiminnon työaika kertyi pääosin Toimiminen työyhteisönä -projektista (61 prosenttia) sekä Yhteinen johtaminen -projektista (14 prosenttia). Tarkastusviraston poikkeuksellisesta tilanteesta johtuen henkilöstölle pidettiin tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia säännöllisten työyhteisötilaisuuksien lisäksi. Myös johtamisen työajankirjauskäytäntöjä täsmennettiin. Vuoden 2021 alussa otettiin käyttöön uusi asiakirjahallintajärjestelmä, joka edellytti määrittelytyötä sekä käyttöönnoton tukea. Tämä kasvatti Tiedonhallinta-toimintoon käytettyä työaika.

Tukitoiminnan työajasta noin puolet kertyi varsinaisista tukipalveluista, kuten talous- ja henkilöstöhallinnosta, viestinnästä, ICT:stä, asiakirjahallinnosta sekä assistenttipalveluista, noin 30 prosenttia työyhteisötoiminnasta, noin 10 prosenttia osaamisen kehittämisestä ja noin seitsemän prosenttia johtamisesta. Tarkastusvirastolle tulneiden tietopyyntöjen käsittely vaikutti erityisesti varsinaisiin tukipalveluihin käytettyyn työaikaan.

Vuonna 2021 poissaolot olivat 27 henkilötyövuotta, ja ne pienenevät yhdellä henkilötyövuodella edelliseen vuoteen verrattuna (28 htv vuonna 2020, 31 htv vuonna 2019). Poissaolot sisältävät mm. vuosilomat, perhevapaat sekä sairauspoissaolot.

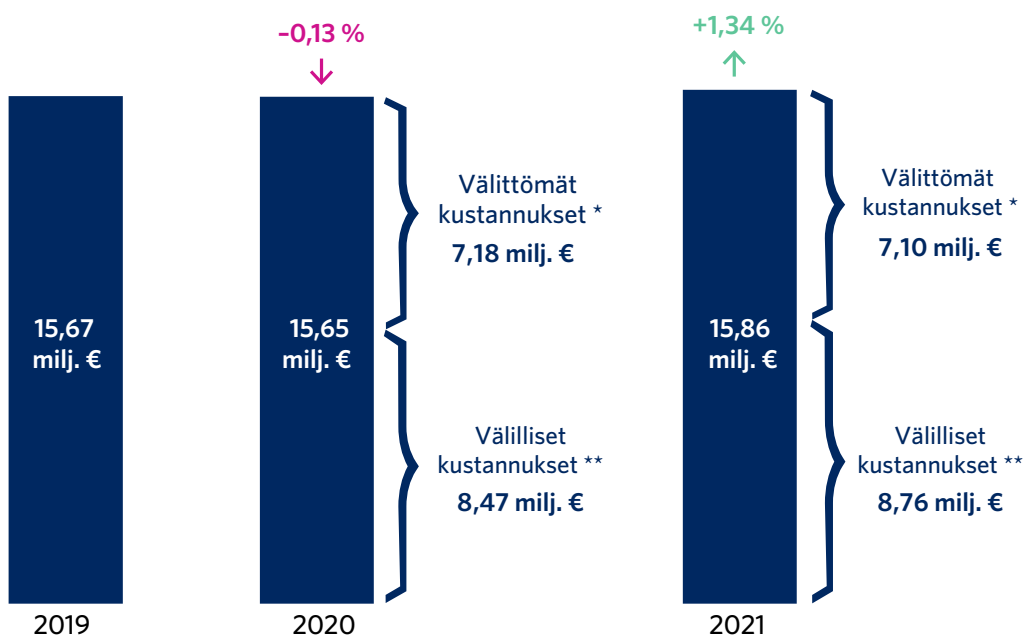
Alla olevassa taulukossa on kuvattu työajan kohdentumista päätoiminnoille ja liitteessä 1 on työajan käytön tarkempi jakauma toiminnoittain.

Taulukko 1: Työajan kohdentuminen päätoiminnoille, ml. poissaolot (htv), luvut ovat pyöristettyjä

Päätoiminto	2019	2020	2021
Ydintoiminta: Tarkastus- ja valvontatoiminta	42	40	50
Ydintoiminta: Muu ydintoiminta	34	34	24
Tukitoiminta	35	42	44
Poissaolot	31	28	27
Kokonaistyöaika yhteensä	143	145	146

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Tarkastusviraston toiminnan kulut olivat 15,86 miljoonaa euroa vuonna 2021 (15,65 miljoonaa euroa vuonna 2020, 15,67 miljoonaa euroa vuonna 2019), ja ne kasvoivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu johtui pääosin henkilöstökulujen noususta. Alla olevassa kuviossa on esitetty kulujen muutokset edelliseen vuoteen verrattuna sekä välillisten ja välittömien kustannusten osuudet vuosilta 2020 ja 2021.

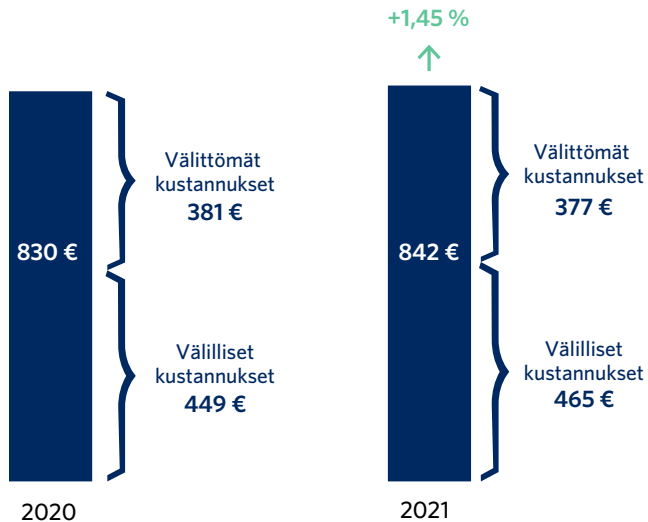

*) Ydintoimintaan kohdistetut välittömät kustannukset sisältäen henkilöstökustannukset.

***) Ydintoiminnalle vyörytetyt tukitoimintojen ja palkallisten poissaolojen kustannukset, sisältäen tukitoimintojen henkilöstökustannukset sekä toimitilavuokrat.

Kuvio 6: Toiminnan kokonaiskulujen kehitys

Tarkastusviraston ydintoimintaan käytetyn työpäivän kustannus, 842 euroa, kasvoi hie-
man vuonna 2021 (829 euroa vuonna 2020). Tähän vaikutti tukitoimintaan käytetyn työajan
kasvu, sillä tukitoiminnan kustannukset vyöryivät ydintoiminnalle sen henkilötyövuosien
suhteessa.

Kuvio 7: Ydintoimintaan käytetyn työpäivän kustannus

Ydintoiminnan työpäivän kustannusten laskentaperiaatteita muutettiin vuonna 2020 sa-
malla kun otettiin käyttöön valtion yhteinen kustannuslaskentamalli. Kustannusten jako-
perusteena käytetään nyt henkilötyövuosia aiempien yksiköiden erilliskustannusten sijaan.
Ydintoiminnan työpäivän kustannuksesta käytettiin aiemmin nimitystä suoritetyöpäivän
hinta.

Kustannuslaskentamallin käyttöönotto mahdollisti myös ydintoiminnan kokonaiskus-
tannusten raportoinnin toiminnoittain vuosilta 2020 ja 2021. Tarkastus- ja valvontatoimin-
nan kustannukset olivat kertomusvuonna 10,2 miljoonaa euroa (8,1 milj. euroa vuonna 2020)
ja muun ydintoiminnan kustannukset 5,6 miljoonaa euroa (7,6 milj. euroa vuonna 2020).

Taulukko 2: Toiminnan kustannusten ja työajan jakautuminen toiminnoittain

Kokonaiskustannukset toiminnoittain (1000 €)	2020 Välittömät kustannukset	2020 Välilliset kustannukset	2020 Kustannukset yhteensä	2020 Työaika (HTV)	2021 Välittömät kustannukset	2021 Välilliset kustannukset	2021 Kustannukset yhteensä	2021 Työaika (HTV)
Tarkastus- ja valvontatoiminta	3 502	4 597	8 098	40,4	4 333	5 894	10 227	50,1
Tilintarkastus	1 379	1 863	3 242	16,4	1 317	1 810	3 127	15,4
Tuloksellisuustarkastus	988	1 283	2 270	11,3	1 278	1 699	2 978	14,4
Monilajitarkastus	221	286	508	2,5	434	622	1 057	5,3
Laillisuustarkastus	344	440	784	3,9	460	589	1 049	5,0
Finanssipolitiikan valvonta (IFI)	305	333	638	2,9	385	451	836	3,8
Vaali- ja puoluerahoitusvalvonta	139	201	339	1,8	233	383	616	3,3
Finanssipolitiikan tarkastus	64	104	168	0,9	113	170	283	1,4
Jälkiseuranta	62	87	149	0,8	114	169	282	1,4
Muu ydintoiminta	3 678	3 877	7 554	34,1	2 767	2 864	5 630	24,3
Ydintoiminnan johtaminen	1 351	1 200	2 551	10,6	981	910	1 891	7,7
Kansainvälisyys	536	686	1 223	6,0	379	566	945	4,8
Ydintoiminnan kehittäminen	421	508	929	4,5	580	360	940	3,1
Ydintoiminnan suunnittelu	648	706	1 354	6,2	364	449	813	3,8
Laatu, arviointi ja kantelut	216	279	495	2,5	231	312	543	2,7
Vaikuttavuus ja sidosryhmätyö	506	497	1 003	4,4	231	268	498	2,3
Kaikki yhteensä	7 179	8 473	15 652	74,6	7 099	8 758	15 857	74,4

Välittömät kustannukset sisältävät suoraan ydintoiminnoille kohdistetut kulut, esimerkiksi ydintoimintaan kirjatun työajan perusteella lasketut henkilöstökustannukset sekä ydintoiminnoille kohdistetut palvelujen ostot ja muut hankinnat. Välittömien kustannusten osuus oli 44,8 prosenttia kokonaiskustannuksista (45,9 prosenttia vuonna 2020).

Välilliset kustannukset sisältävät tukitoiminnan henkilöstökustannukset, palvelujen ostot ja muut hankinnat. Lisäksi niihin sisältyy koko henkilöstön poissaolojen, osaamisen kehittämisen ja työyhteisötoiminnan kustannukset, sekä tarkastusviraston toimitilavuokrat. Välilliset kustannukset on vyörytetty ydintoiminnan toiminnoille niihin käytettyjen työaikojen (htv) suhteessa, ja niiden osuus oli 55,2 prosenttia kokonaiskustannuksista (54,1 prosenttia vuonna 2020).

Välilliset kustannukset kertyivät vuonna 2021 pääosin varsinaisista tukipalveluista (noin 30 prosenttia), työyhteisötoiminnasta (noin 20 prosenttia), koko henkilöstön poissaoloista (noin 20 prosenttia), osaamisen kehittämisestä (noin 8 prosenttia), johtamisesta (noin 5 prosenttia) sekä toimitiloista ja kiinteistönhoidon palveluista (noin 5 prosenttia).

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Eduskunnalle annettavat kertomukset

Valtiontalouden tarkastusvirasto raportoi toiminnastaan säännöllisesti eduskunnalle. Vuosikertomuksessa tarkastusvirasto esittää keskeiset, tarkastuksiin perustuvat havaintonsa valtion taloudenhoidon laillisuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta ja talousarvion noudattamisesta. Syyskuussa 2021 annetun vuosikertomuksen teemoja olivat koronapandemian ja sen hoidon vaikutukset valtion taloudenpitoon, hallinnon uudistusten valmistelu ja läpiviemi, valtion taloudenhoidon laillisuus sekä tarkastusviraston oman toiminnan reagointi toimintaympäristön muutoksiin.

Joulukuussa 2021 julkaistiin finanssipolitiikan valvonnan raportti, jossa arvioitiin muun muassa finanssipolitiikan mitoitusta, suhdannetilannetta, finanssipolitiikan ohjausvälineiden tilannetta ja julkisen talouden suunnittelua koronapandemian aikana.

Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastaa vuosittain sekä puoluerahoitusta että puolueiden valtionavustusta eli puoluetukea. Näiden puoluelaisissa säädettyjen tehtävien toteutuksesta ja tarkastuksista tarkastusvirasto raportoi eduskunnalle helmikuussa 2021.

Lisäksi eduskunnalle annettiin toukokuussa erilliskertomus valtion vuoden 2020 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta.

Tarkastuskertomukset

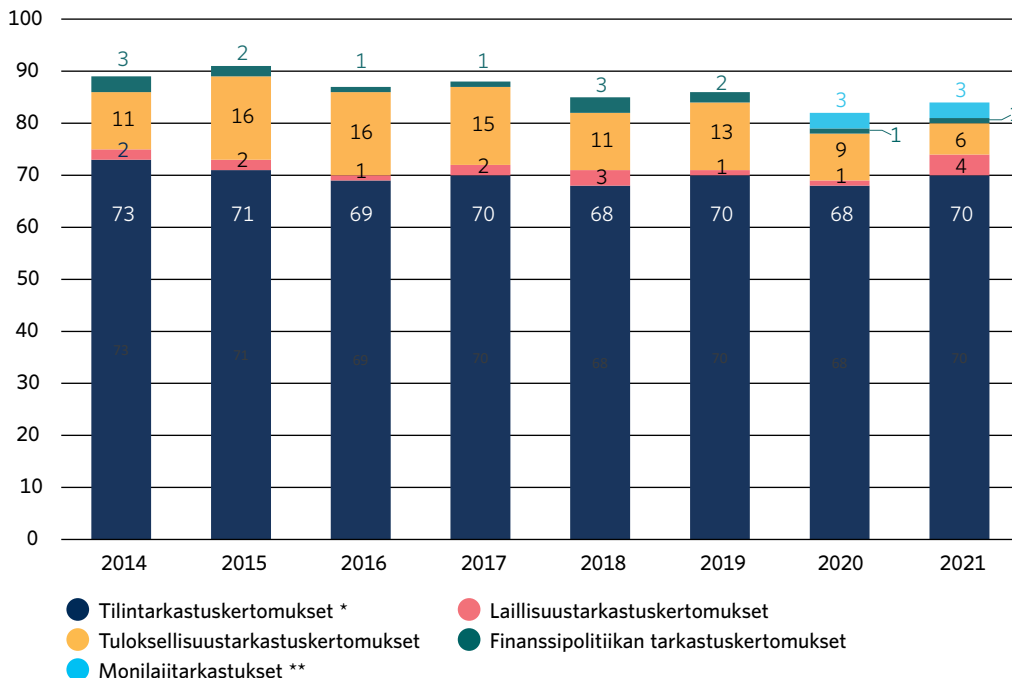
Tarkastusvirasto antoi tarkastussuunnitelmansa mukaisesti varainhoitovuoteen 2020 kohdistuvat tilintarkastuskertomukset 62 valtion kirjanpitoyksikölle, kolmelle talousarvion ulkopuoliselle rahastolle ja kolmelle kansainväliselle organisaatiolle (CERN, ESO, HELCOM). Lisäksi tarkastusvirasto antoi valtion tilinpäätöstä koskevan tilintarkastuskertomuksen sekä laati ensimmäistä kertaa tilintarkastusten yhteenvetoraportin. Vuonna 2021 valmistui myös kuusi tuloksellisuustarkastuskertomusta, neljä laillisuustarkastuskertomusta, kolme monilajitarkastusta sekä yksi finanssipolitiikan tarkastuskertomus. Lisäksi toteutettiin hallituksen vuosikertomuksen tarkastus, joka raportoidaan osana eduskunnalle annettavaa erilliskertomusta valtion tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta.

Tuloksellisuustarkastuskertomuksia valmistui seuraavista aiheista: tulorekisterin käyttöönotto ja vaikutukset, tulevaisuuden työvoima 2030, Suomen kansainvälinen ilmasto-rahasto, potilas- ja asiakasturvallisuuden ohjaus ja seuranta, kuntien taloustiedot ja kustannusvaikuttavuusmittaristo sosiaali- ja terveystalouden ohjauksessa sekä kannustinloukkujen purkamisen valmistelu ja toimeenpano.

Laillisuustarkastukset kohdistuivat Olympiastadionin perusparannukseen, kilpailulain toimeenpanoon, koronaepidemian johdosta myönnettyjen yritystukien kohdentumiseen ja hallinnointiin sekä budjettitalouden sisäiseen yhteisrahoitukseen. Monilajitarkastuksissa keskityttiin puolestaan ammatillisen koulutuksen reformiin, huoltovarmuuteen ja sen turvaamiseen covid-19-pandemian aikana sekä valtion velanhallintaan, ja finanssipolitiikan tarkastuksessa valtion kehysjärjestelmän toimivuuteen.

Tarkastuskertomusten lukumäärä on vaihdellut 82–91 kappaaleen välillä vuosien 2014–2020 aikana. Kertomusvuonna laadittiin yhteensä 84 tarkastuskertomusta.

kappaletta

* VTV antaa vuosittain tilintarkastuskertomukset kaikille valtion kirjanpitoyksiköille eli ministeriöille ja muille virastoille ja laitoksille, sekä kolmelle valtion talousarvion ulkopuoliselle rahastolle. Tilintarkastuskertomusten lukumäärä on riippuvainen virastojen, laitosten ja rahastojen lukumäärien vaihtelusta. Luku sisältää myös kansainvälisistä tilintarkastuksista annetut tilintarkastuskertomukset, valtion tilinpäätöksestä annettavan tilintarkastuskertomuksen sekä tilintarkastuksen yhteenvetoraportin.

** Monilajitarkastukset aloitettiin vuonna 2020 ja ne ovat yhdistelmiä eri tarkastuslajeista.

Kuvio 8: Tarkastuskertomukset vuosina 2014–2021.

Muut julkaisut

Vuonna 2021 Valtiontalouden tarkastusviraston näkökulmia -sarjassa ilmestyi kaksi julkaisua, joiden aiheet olivat hallinnon kehittäminen sekä kestävä kaivostoiminta. Näkökulmia-sarjan julkaisut kiteyttävät kotimaisiin ja kansainvälisiin tarkastuksiin ja muihin aineistoihin sekä sidosryhmäkeskusteluihin ja palautteeseen perustuvan tarkastusviraston asiantuntijanjäemyksen.

Suomen kehitysyhteistyöhön sisältyvän kansainvälisen ilmatorahoituksen tavoitteista julkaistiin kesäkuussa katsaus. Verkojulkaisuina toteutettavissa katsauksissa käsitellään hallitusohjelmassa linjattuja tai muutoin ajankohtaisia yhteiskunnallisia asioita Valtiontalouden tarkastusviraston ja muiden tuottaman tiedon valossa. Kirjoituksissa korostuvat valtiontalouden näkökulma ja valtiontalouteen liittyvät riskit.

Vuodesta 2020 alkaen selvityksinä on julkaistu ulkopuolisten tahojen tarkastusviraston tilauksesta tuottamia kirjoituksia, joka tarjoaa taustatietoa alkavan tai valmistuvan tarkastuksen aihepiiristä. Vuonna 2021 julkaistiin selvitys työperäisen maahanmuuton kannusti-

mista ja esteistä. Lisäksi tarkastusviraston tilaamana VATT julkaisi selvityksen ympäristöhaittojen hinnoittelusta ja Institute of European Environmental Policy -ajatushautomo selvityksen pandemiasta johtuvan elvytysrahoituksen ja ilmastotavoitteiden yhteydestä.

Valtiontalouden tarkastusviraston asiantuntijat toivat näkemyksiään ajankohtaisiin aiheisiin ja keskusteluihin myös blogien muodossa. Näitä julkaistiin vtv.fi-palvelussa 17 kappaletta vuonna 2021.

Finanssipolitiikan valvonta

Koronapandemia vaikutti finanssipolitiikan säännölliseen valvontaan valtiontalouden tarkastusvirastossa edelleen vuonna 2021. Kriisin takia EU-sääntelyssä sallitaan poikkeamat finanssipoliittisista tavoitteista. Keväällä tarkastusvirasto arvioi julkisen talouden suunnitelman yhteensopivuutta kotimaisen finanssipoliittisen lainsäädännön kanssa. Huomiota kiinnitettiin myös suhdannetilanteen kehitykseen vaihtoehtoisilla mittauksilla sekä näiden vaihtoehtojen vaikutuksiin finanssipolitiikan mitoitukselta tehtäviin johtopäätöksiin. Tarkastusvirasto arvioi säännöllisesti myös talouspolitiikan pohjana käytettyjen makrotalouden ja julkisen talouden ennusteiden realistisuutta. Lisäksi tarkastusvirasto teki arvion valtiontalouden kehysten tilanteesta sekä hallituksen kestävyystiekartan toimenpiteiden, kuten työllisyystoimien, etenemisestä. Tarkastusvirasto antoi lausunnon eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle julkisen talouden suunnitelman käsittelyn yhteydessä keväällä 2021.

Lokakuussa tarkastusviraston finanssipolitiikan valvonta toteutti finanssipolitiikan EU-sääntöjen uudistamista koskeneen seminaarin. Seminaari edisti sääntöjen uudistamista koskevaa keskustelua Suomessa tavoittaen muun muassa laajan joukon päätöksentekijöitä, virkamiehiä ja ekonomisteja.

Joulukuussa 2021 tarkastusvirasto antoi eduskunnalle finanssipolitiikan valvonnan erilliskertomuksen. Siinä arvioitiin laajemmin jo kevään raporttiin sisältyneitä teemoja, minkä lisäksi kertomuksessa käsiteltiin finanssipolitiikan EU-sääntöjen uudistamista. Kertomuksessa lisättiin analyysin syvyyttä verrattuna aiempiin raportteihin, muun muassa hyödyntämällä finanssipolitiikan valvonnan suhdannearviota entistä laajemmin finanssipolitiikan mitoituksen arvioinnissa ja finanssipoliittisten kriteerien noudattamisen arvioinnissa. Tarkastusvirasto antoi kertomukseen perustuvan lausunnon eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle vuoden 2022 talousarvion yhteydessä.

Vuoden aikana jatkettiin useita kehittämishankkeita. Suhdannetilän arvioinnissa kehitettiin finanssipolitiikan valvonnan oman suhdannearvion tarkkuutta sekä laajennettiin arviota kattamaan myös tuleva vuosi. Lisäksi kehitettiin muun muassa talouskasvun pitkän aikavälin mallinnusta yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Vuoden aikana aloitettiin jälkikäteisarvio valtiovarainministeriön julkisen talouden ennusteiden luotettavuudesta.

Sidosryhmätyössä painottui valtiovarainministeriön ja tutkimuslaitosten kanssa tehty yhteistyö. Finanssipolitiikan valvonta hyödynsi menetelmien kehitystyössä tarkastusviraston tieteellisen neuvoston taloustieteilijöiden asiantuntemusta. Vuoden aikana valmistui OECD:n toteuttama laaja arviointi finanssipolitiikan valvonta-toiminnosta. Arvioinnin sisältämien suositusten toteuttaminen aloitettiin vuonna 2021. Tarkastusvirasto toimi vuoden aikana useassa kansainvälisessä riippumattomien finanssipolitiikan valvojien verkostossa.

Vaali- ja puolerahoituksen valvonta

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain 10 § 3 momentin nojalla eduskunnalle vaalirahoituksen valvontakertomuksen eli vaalikohtaisen kertomuksen saamistaan vaalirahoitusilmoituksista ja toiminnastaan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnassa. Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoi vuoden 2021 kuntavaaleissa ehdokkaan vaalirahoituksesta annetussa laissa (273/2009) säädettyä vaalirahoituksen ja vaalikampanjan kulujen ilmoitusvelvollisuuden noudattamista laissa säädetyllä tavalla. Kertomus vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2021 kuntavaaleissa annetaan eduskunnalle helmikuussa 2022.

Tarkastusvirasto vahvisti 1.7.2021 yleisohjeen vaalirahoitusilmoituksen ja ennakoilmoituksen tekemisestä vuoden 2022 aluevaaleissa. Ohje on saatavilla myös FINLEX-säädöstietopankissa sekä tarkastusviraston ylläpitämillä verkkosivuilla osoitteessa www.vaalirahoitusvalvonta.fi.

Tarkastusvirasto on toteuttanut vuoden 2021 aikana sille puoluelaislaissa (10/1969, muutettu 683/2010) säädetyt tehtävät. Tarkastusvirasto antoi kertomuksen vuoden 2020 puolerahoituksen valvonnasta eduskunnalle helmikuussa 2021 (K 2/2021). Vuoden 2021 tarkastuksista raportoidaan eduskunnalle puoluelain 9 e §:n tarkoittamassa kertomuksessa helmikuussa 2022.

Vuonna 2021 Valtiontalouden tarkastusvirasto suoritti 52 puolerahoituksen tarkastusta (vuonna 2020 49). Vuoden 2021 tarkastuksista on raportoitu tarkastuskohteille joulukuussa 2021.

Jälkiseurannat

Tarkastusten jälkiseurannoilla tarkastusvirasto selvittää, mihin toimenpiteisiin hallinto on ryhtynyt tarkastuskertomuksessa esitettyjen kannanottojen ja etenkin suositusten perusteella. Vuonna 2021 valmistui 24 erillistä jälkiseurantaraporttia 27 eri tarkastuksesta (taulukko). Kolmessa tapauksessa yhdistettiin kahden erillisen tarkastuksen jälkiseuranta yhteen raporttiin. Jälkiseurannat koskivat pääosin vuosina 2018 ja 2019 valmistuneita tarkastuksia.

Taulukko 3: Jälkiseurantaraportit vuonna 2021

Tarkastuskertomuksen nimi ja julkaisunumero	Tarkastuslaji
Metsähallituksen toiminta valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinnassa 1/2018*	Tuloksellisuustarkastus
Veromuutosten ja verotukien vaikutusarvioinnit 19/2018	Finanssipoliitiikan tarkastus
Biotalous hallituksen kärkihankkeena – Maatilatalouden kehittämisrahaston Makeran lisärahoitus 1/2019	Tuloksellisuustarkastus
Biotalous hallituksen kärkihankkeena – kärkihankerahoituksen kokonaisuus 13/2019*	Tuloksellisuustarkastus
Yhdistetty: Lasten ja perheiden mielenterveyden tukeminen (yhdistetty: Asiakkaan lasten huomioiminen aikuisten mielenterveyspalveluissa 9/2018 ja Lasten mielen-terveysongelmien ehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen kouluterveydenhuollossa 3/2017*	Tuloksellisuustarkastus
Yhdistetty: Yritysten investointien edistäminen: Kokonaisarviointi 3/2017 ja Yritysten investointien edistäminen: Neljän toimialan näkökulma 4/2017*	Tuloksellisuustarkastus
Poliisin liikennevalvonta 5/2019*	Tuloksellisuustarkastus
Viranomaisyhteistyö – erityisesti sisäministeriön hallinnonalalla 3/2018	Tuloksellisuustarkastus
Viranomaisyhteistyö harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluissa 10/2019*	Tuloksellisuustarkastus
Yhdistetty: Valtio cleantech-hankintojen edistäjänä: Valtio cleantech-hankintojen edistäjänä – Cleantech-hankintojen toteuttaminen 2/2019 ja Valtio cleantech-hankintojen edistäjänä – Cleantech-hankintojen kehittäminen julkishallinnossa 3/2019*	Tuloksellisuustarkastus
Paljon palveluja tarvitsevat ja käyttävät asiakkaat perusterveydenhuollossa 11/2017	Tuloksellisuustarkastus
Keskitettyt ICT-palvelut ja -hankinnat 4/2019	Tuloksellisuustarkastus
Sähköisten palvelujen toimintavarmuuden ohjaus 15/2017*	Tuloksellisuustarkastus
Yrittäjäkoulutus osana ammatillista työvoimakoulutusta 8/2018	Tuloksellisuustarkastus
Talousarvion yhtenäisyys 11/2020	Laillisuustarkastus
Digitalisaation hyödyntäminen yritystoiminnan käynnistämiseen liittyvissä viranomaisprosesseissa 6/2019*	Tuloksellisuustarkastus
Väylähankkeiden yhteiskuntataloudelliset kannattavuuslaskelmat 10/2016*	Tuloksellisuustarkastus
Valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistuksen (TULA) päätöksentekoa tukevan toiminnan organisointi 2/2018	Tuloksellisuustarkastus
Kestävän kehityksen edistäminen 14/2019	Tuloksellisuustarkastus
Verohallinnon rakenteelliset muutokset 1/2017*	Tuloksellisuustarkastus
Ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeet – Esimerkkinä läpäisyn tehostamisohjelma 2011–2014 13/2018*	Tuloksellisuustarkastus
Valtion rahastojen pääoman hoito 16/2018	Tuloksellisuustarkastus
Valtion liiketoiminnan järjestäminen 14/2018*	Tuloksellisuustarkastus
EU-lainsäädännön täytäntöönpano 12/2017*	Tuloksellisuustarkastus

Jälkiseurantaraporteissa arvioitiin yhteensä 84 suosituksen toteutumista. Suosituksista hieman alle puolet, 46 prosenttia, oli toteutunut jossain määrin ja 36 prosenttia täysin tai lähes täysin. Toteuttamatta oli jäänyt 18 prosenttia suosituksista. Neljäsatoista tarkastuksessa 24:stä kaikki suositukset olivat toteutuneet jossain määrin tai täysin. Nämä tarkastukset on merkitty tähdellä taulukkoon. Yhden tarkastuksen osalta kaikki suositukset jäivät kokonaan toteutumatta.

Kantelut ja väärinkäytösilmoitukset

Tarkastusvirasto vastaanotti vuoden 2021 aikana 111 yksityishenkilöiden ja yhteisöjen tekemää kantelua tai kansalaiskirjettä, jotka koskivat valtion taloudenhoidon laillisuudessa koettua epäkohtaa. Vastaavasti tarkastusvirastoon saapui yhteensä 34 valtion viranomaisen tekemää ilmoitusta, jotka koskivat valtion viranomaisen toiminnassa tehtyä valtion varoihin tai omaisuuteen kohdistunutta väärinkäytöstä. Edellisten lisäksi tarkastusvirasto antoi kanteluita ja väärinkäytösilmoituksia koskevaa opastusta ja neuvontaa kansalaisten muiden yhteydenottojen perusteella yhteensä arviolta noin 120 tapauksessa, joista enin osa tapahtui puhelimitse tai sähköpostilla.

Kantelut ja väärinkäytösilmoitukset -toiminto on tehnyt vuodesta 2019 lähtien johdon toimeksiannosta erilaisia taustaselvityksiä, joita on käytetty ohjeiden uudistamisessa ja toiminnan kehittämisessä. ”Valtiontalouden tarkastusviraston ohje kantelun tekemisestä ja käsittelystä” päivitettiin vuoden 2021 aikana.

Vuonna 2021 tarkastusvirasto aloitti Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) tehtävien kansallisten väärinkäytöksiä ja muita sääntöjenvastaisuuksia koskevien ilmoitusten seurannan sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmällä (Irregularity Management System, IMS).

Taulukko 4: Kantelut ja väärinkäytösilmoitukset -toiminnon keskeiset suoritteet 2018–2021

Toiminnon suoritteet	2018	2019	2020	2021
Kantelu tai kansalaiskirje	16	24	51	111
Väärinkäytösilmoitus	8	12	21	34
Neuvonta yms.	< 20	~45	~64	~120
Taustaselvitykset yms.	-	1	3	1

Kantelujen ja kansalaiskirjeisen määrä on lähes kaksinkertaistunut kolmena perättäisenä vuotena, ja myös väärinkäytösilmoitusten määrä on ollut kasvava. Kansalaisten yhteydenotoissa on ollut kyse muun muassa tyytymättömyydestä oman asian hoitamisessa viranomaisissa tai esitetty epäily viranomaisen taloudellisen toiminnan lainmukaisuudesta. Kantelut ja väärinkäytösilmoitukset -toiminnon asiaan liittyvä neuvonta on myös selvästi lisääntynyt ja tyypillisesti on vastattu erilaisiin tiedusteluihin, selvitetty kantelun tekemisen ja tutkimisen periaatteita tai opastettu yhteydenottajia kääntymään asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen puoleen. Useissa tapauksissa yhdistävänä tekijänä taustalla on ollut kansalaisen huoli siitä, onko valtion varoja sekä omaisuutta käytetty veronmaksajan edun mukaisesti.

1.4.2 Tarkastuksen ja valvontatoiminnan laadunhallinta

Tarkastuksen laadunhallinnan tavoitteena on, että kaikki tarkastukset tehdään tarkastusviraston tarkastusohjeiden vaatimusten mukaisesti ja siten, että tarkastustoiminta tukee viraston vaikuttavuustavoitteita. Vuonna 2021 laadunhallintaa jatkettiin vuosina 2019–2020 uudistetun laadunhallintamallin mukaisesti. Laadunhallinnan tuloksia käydään läpi säännöllisesti tilikauden aikana viraston johtamisfoorumeilla.

Tarkastusten laadunvarmistus on olennainen osa tarkastusprosessia. Projektitiimin vetäjä järjestää projektin aikaisen laadunvalvonnan siten, että kaiken tarkastustyön laatua valvoo toinen henkilö ja laadunvalvonta dokumentoidaan. Projektitiimin vetäjän työn laadunvalvonnasta vastaa projektin omistaja. Tarkastusten aikaisessa laadunvalvonnassa käytetään harkinnan mukaan myös viraston ulkopuolisia asiantuntijoita. Vuonna 2021 ulkopuolisilta asiantuntijoilta pyydettiin arvioita yhteensä kolmen tarkastuksen suunnitelmista tai analyyseista.

Vähintään 25 prosenttia tarkastusprojekteista arvioidaan jälkikäteen laaduntarkastuksissa. Laaduntarkastusten avulla arvioidaan laadunvalvontajärjestelmän toimivuutta ja pyritään oppimaan tehdyistä tarkastuksista. Laaduntarkastuksissa tunnistettuja kehityskohteita parannetaan osana laadunhallinnan kehittämistyötä.

Laaduntarkastusten tuloksista laaditaan vuosittain laaturaportti, johon kootaan edellisenä vuonna julkaistuista tarkastuksista tehdyt laatuhavainnot ja annetaan kehittämissuosituksia. Vuonna 2021 koostetun, vuonna 2020 julkaistujen tarkastusten laatua arvioivan laaturaportin perusteella tarkastusten laadun voi katsoa olennaisilta osin täyttäneen asetetut vaatimukset.

Laaduntarkastuksessa olleet tilintarkastukset oli pääosin laadittu tarkastusohjeiden mukaisesti. Kehityskohteiksi tunnistettiin laadunvalvonnan dokumentointi ja sen arkistointi. Syksyllä 2021 toteutettujen, seuraavassa laaturaportissa raportoitavien tilintarkastusten laaduntarkastusten perusteella laadunvalvonnan dokumentointi oli parantunut merkittävästi, ja se oli kunnossa kaikissa laaduntarkastuksessa mukana olleissa tarkastuksissa.

Laillisuus-, tuloksellisuus- ja finanssipolitiikan tarkastusten laaduntarkastuksissa havaittiin, että erityisen hyvin oli onnistuttu tarkastusaiheeseen ja sen tavoitteeseen soveltuvan tarkastuslajin valinnassa. Kehityskohteeksi tunnistettiin dokumentointi- ja arkistointikäytäntöjen yhtenäistäminen. Osana vuonna 2020 uusitun asianhallintajärjestelmän käyttöönottoa on jo työstetty tarkastusprosessin asiakirjojen tallennuspaikkoja ja työnkulkua.

Tarkastusten jälkiseurannat olivat mukana laaduntarkastuksessa vuonna 2021 ensimmäistä kertaa. Tulosten mukaan jälkiseurantaa tehdään ohjeiden mukaisesti, mutta kehityskohteeksi havaittiin jälkiseurantaprosessiin kuuluvien päätösten ja laadunvalvonnan dokumentointi, jota oli tehty vaihtelevalla tavalla. Uuden asianhallintajärjestelmän käytön vakiinnuttamisen myötä erityisesti päätösten dokumentointi on täsmentynyt vuoden 2021 aikana.

Finanssipolitiikan valvonnan ja vaali- ja puoluerahoituksen valvonnan laadunhallinnan tavoitteena on, että tarkastusvirasto toteuttaa sille säädetyt valvontatehtävät lakien vaatimusten mukaisesti ja siten, että valvontatoiminta tukee viraston vaikuttavuustavoitteita. Vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan laatua valvotaan yhtenäisillä työohjelmilla ja -ohjeilla sekä projektitiimin vetäjän työn aikaisella laadunvalvonnalla. Projektitiimin vetäjän työn laatua valvoo projektin omistaja. Finanssipolitiikan valvonnan laadunvalvonta nojaa ohjeiden lisäksi projektitiimin vetäjän tekemään arviointitehtävien ja raportoinnin laadunvalvontaan, ja toiminnon johtaja valvoo projektitiimin vetäjän työn laatua. Laadunvalvonnassa käytetään harkinnan mukaan myös viraston ulkopuolisia asiantuntijoita. Vuonna 2021 ulkopuoliselta asiantuntijalta pyydettiin arvio finanssipolitiikan valvonnan raportista. Finanssipolitiikan valvonnan vertaisarviointia kuvataan Arvioinnit-luvussa.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Valtiontalouden tarkastusviraston henkilöstöpolitiikka luo edellytykset suunnitelmallisella ja pitkäjänteisellä henkilöstöjohtamisella sekä ohjaa ja tukee viraston strategian toteuttamista. Henkilöstöpolitiikka perustuu viraston arvoihin ja sisältää ne periaatteet, joilla viraston henkilöstöasioita toteutetaan. Henkilöstöpolitiikalla varmistetaan henkilöstöjohtamisen yhtenäiset käytännöt ja luodaan edellytykset koko viraston toiminnalle. Viraston resurssi- ja rekrytointisuunnitelmassa varauduttiin tuleviin eläköitymisiin ja viraston resurssien kohdentamiseen ydintehtäviin. Henkilöstökehystä lisättiin tulevalle TTS-kaudelle määräaikaaisesti.

Koronaepidemia muutti työskentelytapojen ja toimitilojen käyttöä merkittävästi jo edellisenä vuonna, jolloin koko henkilöstö siirtyi etätöyöhön. Etätöyösuositus jatkui lähes koko vuoden 2021. Etätöyöskentely on sujunut verrattain hyvin ja työntekijät ovat kokeneet sen positiivisena. Samalla tunnustetaan kollegojen tapaamisten tärkeä merkitys työssä innostumisen ja yhteisöllisyyden kohottajana. Etätöyön vaikutukset työhyvinvointiin ovatkin olleet kahdenlaisia: Toisaalta etätöyöskentely on antanut vapautta ja joustavuutta työhön. Toisaalta työn ja vapaa-ajan rajapintojen hämärtyessä on kasvanut paine olla jatkuvasti yhteydessä työhön ja tavoitettavissa, mikä on lisännyt työn stressaavuutta. Yhteisöllisyyden, tiedon kulun, työhyvinvoinnin ja yhteistyön tukemiseksi toteutettiin vuoden aikana useita erityyppisiä etätilaisuuksia. Menneenä vuonna henkilöstön työhyvinvointia heikensivät erityisesti koronapandemia, johtamiskriisi ja virastoon kohdistunut mediahuomio.

Osaamisen kehittäminen on ollut systemaattista ja sen painopisteenä on ollut työssä oppiminen. Yhteisten koulutusten lisäksi on järjestetty räätälöityjä valmennuksia, esimerkiksi opintopiirejä ja oppimistapahtumia, sekä erilaisia oppimismahdollisuuksia projekteissa. Tarkastustoimintaan liittyvät koulutukset järjestettiin yhteistyössä viraston tarkastuslajivastaavien kanssa. Näitä olivat esim. ACL-koulutus, julkisuuteen ja salassapitoon liittyvät säädökset ja pelisäännöt sekä tarkastustyön laatua koskevat koulutukset. Perinteisen koulutuksen lisäksi on järjestetty räätälöityjä valmennusohjelmia ja yksilövalmennuksia. Näihin kuului esimies- ja johtamisvalmennuksen lisäksi toimintavuonna päättynyt viraston henkilöjohtamiseen painottuva kolmas Askel-ohjelma, johon osallistui asiantuntijaroolissa toimivia, johtamisesta kiinnostuneita virastolaisia. Valmentavan työkalutuurin jalkauttaminen oli yksi keskeinen kehittämisen painopistealue. Lisäksi järjestettiin projektityöskentelyä tukevaa tiimivalmennusta. Henkilökiertojen toteuttamista jatkettiin osaamisen kehittämisen keinona myös vuonna 2021. Henkilöstön liikkuvuutta edistetään, jotta osaaminen laajenee ja samalla tuodaan uutta osaamista koko viraston käyttöön. Vuonna 2021 käynnistettiin uusi toteutus nuorten asiantuntijoiden ohjelmasta.

Toimintaympäristön muutokset ja tarkastusalan vaatimukset ovat siirtäneet osaamisen kehittämisen painopistettä kohti laajempia ja monipuolisempia osaamispolkuja. Osaamiskeskusteluissa on kartoitettu henkilöstön osaamista sekä tarvetta ja kiinnostusta kehittyä tarkastusviraston kriittisissä osaamisalueissa. Osaamiskeskustelujen tuloksena ovat syntyneet yksilölliset henkilökohtaiset oppimispolut ja -suunnitelmat. Näitä toteuttamalla jokaisella virastolaisella on mahdollisuus huolehtia siitä, että osaaminen on ajantasaista ja sille on kysyntää koko työuran ajan.

1.5.1 Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

Henkilöstömäärä, -rakenne ja -kulut

Vuoden 2021 lopussa tarkastusviraston palveluksessa oli 144 henkilöä, joista naisia oli 81 ja miehiä 63 henkilöä. Henkilöstömäärä väheni kahdella henkilöllä edelliseen vuoteen nähden. Henkilötyövuosien määrä lisääntyi edellisvuodesta hieman eli 0,1 prosenttia.

Taulukko 5: Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet

Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Henkilöstömäärä 31.12.	146	146	144	-1,4
Naiset	81	83	81	-2,4
Miehet	65	63	63	0,0
Henkilötyövuodet	142,5	145,2	145,4	0,1

Vuonna 2021 henkilöstön keski-ikä oli 48,6 vuotta. Keski-ikä nousi edellisvuodesta 1,2 prosenttia. Naisten keski-ikä oli 47,3 vuotta ja miesten keski-ikä oli 50,4 vuotta.

Taulukko 6: Naisten ja miesten keski-ikä, henkilöstön ikärakenne 31.12.

Henkilöstön keski-ikä, vuotta	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Koko henkilöstö	47,2	48,1	48,6	1,2
Naiset	45,8	46,3	47,3	2,1
Miehet	48,9	50,4	50,4	0,0

Vuonna 2021 tarkastusviraston suurin ikäryhmä oli 45–54-vuotiaat, johon kuului 33,3 prosenttia koko henkilöstöstä.

Taulukko 7: Henkilöstömäärät ikäluokittain

Ikäluokka, vuotta	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
-24	1	-	-	-
25-34	22	21	19	-9,5
35-44	39	32	29	-9,4
45-54	40	45	48	6,7
55-64	44	47	44	-6,4
65-	-	1	4	300,0

Viraston henkilöstö on pääosin korkeakoulutettuja. Henkilöstön koulutustasoindeksi on 6,8. Vuoden lopussa vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli 80,6 prosenttia koko henkilöstöstä. Tutkijatason tutkinnon suorittaneiden osuus oli 18,1 prosenttia henkilöstöstä.

Taulukko 8: Koulutustasoindeksi 31.12.

Koulutustasoindeksi 31.12.	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Koko henkilöstö	6,7	6,7	6,8	1,3
Naiset	6,5	6,7	6,7	0,9
Miehet	6,8	6,8	6,9	1,8

Viraston henkilöstö on pääosin vakinaista ja vuonna 2021 heitä oli 128 henkilöä. Määräaikaisen henkilöstön osuus laski edellistä vuodesta 27,3 prosenttia.

Taulukko 9: Vakainainen ja määräaikainen henkilöstö 31.12.

Vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön lukumäärä	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Vakinaiset	122	124	128	3,2
Naiset	68	67	70	4,5
Miehet	54	57	58	1,8
Määräaikaiset	24	22	16	-27,3
Naiset	13	16	11	-31,3
Miehet	11	6	5	-16,7

Osa-aikaisen henkilöstön osuus tarkastusviraston henkilöstöstä on edelleen hyvin pieni. Vuoden 2021 lopussa osa-aikaisia oli 3,5 prosenttia koko tarkastusviraston henkilöstöstä.

Taulukko 10: Koko- ja osa-aikainen henkilöstö 31.12.

Koko- ja osa-aikaisen henkilöstön lukumäärä	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Kokoaikaiset	140	139	139	0,0
Osa-aikaiset	6	7	5	-28,6

Taulukko 11: Työvoimakustannukset

Työvoimakustannukset	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	12 559 861 €	12 866 623 €	13 083 547 €	1,7
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	75,5 %	76,5 %	75,1 %	-1,8
Välilliset työvoimakustannukset	4 824 127 €	4 828 836 €	4 997 235 €	3,5
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkkoista	62,4 %	60,1 %	61,8 %	2,9

Lähde: Tahti-järjestelmä

1.5.2 Työhyvinvointi

Tarkastusviraston yhtenä strategisena tavoitteena on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Hyvinvoivalla henkilöstöllä on voimavaroja ja motivaatiota itsensä kehittämiseksi sekä uuden oppimiselle. Hyvinvoiva henkilöstö edistää työyhteisön työilmapiiriä ja parantaa koko viraston vaikuttavaa toimintaa.

Virastossa laaditaan vuosittain työhyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan työhyvinvoinnin painopistealueet. Vuonna 2021 toteutettiin VMBaro työhyvinvointikysely. Kysely toteutetaan vuosittain siten, että joka toinen vuosi tulosten analysoinnin pohjalta valitaan henkilöstön kanssa yhteistyössä työhyvinvoinnin painopistealueet ja suunnitellaan konkreettiset kehittämistoimenpiteet. Joka toinen vuosi kyselyn tuloksilla seurataan, onko toteutetuilla toimenpiteillä saatu aikaan toivotut vaikutukset. Vuonna 2021 tehty kysely oli ”välikysely”. Kyselyyn vastasi 104 virastolaista ja vastausprosentti oli 72,7. Virastolaisten kokonaistyöhyvinvointi-indeksi oli kyselyn mukaan hyvällä tasolla: 3,34 asteikolla 1–5. VMBaro-kyselyn tuloksista ja kyselyn purkutuloksissa tehtyjen nostojen mukaan henkilöstö kokee olevansa tyytyväinen erityisesti työn perusedellytyksiin, joustavaan työhön sekä työn sisältöön ja työn sisällön vaikuttamismahdollisuuteen. Yhteisöllisyys ja yhteishenki koetaan hyväksi sekä kollegojen antamaan tukeen ollaan tyytyväisiä. Kehittämistoimeksi tunnistettiin, että edelleen rooleja ja vastuita olisi tarpeen selkeyttää. Lisäksi edelleen tulisi kehittää töiden organisointia sekä vahvistaa hyvää keskinäistä vuorovaikusta ja ajantasaista viestintää. Virastossa otettiin keväällä 2021 käyttöön fiilismittari, joka toimii VMBaroa tukevana mittarina. Fiilismittausta tehdään säännöllisesti vastaamalla eri väitteisiin, jotka muodostuvat työhyvinvoinnin painopistealueista. Fiilismittari antaa johdolle, esimiehille, henkilöstöpalveluille sekä koko henkilöstölle reaaliaikaista tärkeää tietoa henkilöstön mm. työssä viihtymisestä ja miten valitut työhyvinvoinnin painopistealueet kehittyvät vuoden aikana.

Työhyvinvointia ja sen edellytyksiä on tuettu myös aktiivisen tuen mallilla

Mennyttä vuotta leimaa edelleen vahvasti koronaepidemia ja sen vaikutukset työn tekemiseen. Virastossa on jo ennen epidemiaa ollut käytössä laaja etätömahdollisuus, mikä tuki erinomaisesti siirtymistä maaliskuussa 2020 alkaen kokonaan etätöhyöhön. Tarkastusvirasto on tukenut henkilöstön mahdollisuutta pitää yllä fyysistä kuntoaan mahdollisuudella osallistua ohjattuihin, etänä toteutettuihin taukoliikuntoihin. Lisäksi henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää osa henkilöstöeduista liikunta- ja kulttuuripalveluihin. Henkilöstön virkistyspäivä järjestettiin etänä pienryhmissä tartuntojen estämiseksi. Viraston pikkujoulut pystyttiin järjestämään läsnätapahetkenä ja se koettiin tärkeäksi kohtaamiseksi pitkän etätöjakson lomassa. Yhteisöllisyyttä ylläpidettiin mm. oppimiskeskusten virtuaalikalpeilla ja vapaamuotoisten virtuaalikeskustelujen avulla.

Tarkastusvirastossa on käytössä henkilöstön työkykyä ja suoriutumista tukemaan aktiivisen tuen toimintamalli, kriisiopas erilaisten kriisien varalle, ohje häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ehkäisystä ja käsittelystä sekä toimintaohje päihdeongelmatilanteissa. Toimintamallit päivitettiin vuonna 2021 ja ensi vuonna kiinnitetään erityistä huomiota ohjeiden ja mallien tuntemuksen lisäämiseen ja soveltamiseen.

Henkilöstön tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu varmistetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä.

Henkilöstöpolitiikan tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti johdon ja henkilöstöjärjestöjen kvartaalitapaamisissa. Seurannassa ja arvioinnissa tarkastellaan kaikkia henkilöstöpolitiikan teemoja.

Henkilöstön sairauspoissaolot olivat edellisen vuoden tapaan alhaiset ja sairauspoissaoloja oli 4,2 pv/htv. Henkilöstön lähtö- ja tulovaihtuvuus vähentyivät kokonaisuudessaan edellisvuodesta. Eläkkeelle siirtyi 2 henkilöä eli 1,4 prosenttia henkilöstöstä ja toisen työnantajan palvelukseen siirtyi 5,6 prosenttia henkilöistä, jotka olivat palveluksessa vuoden 2020 lopussa.

Taulukko 12: Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi

Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Lähtövaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	11,6 %	15,1 %	13,2 %	-12,6
Toisen työnantajan palvelukseen (%-osuus henkilöstöstä)	3,4 %	4,8 %	5,6 %	16,7
Tulovaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä)	12,2 %	13,7 %	11,1 %	-19,0
Sairauspoissaolot (pv/htv)	7,5	3,4	4,2	23,5
Työterveyspalvelujen kustannukset nettona (€/htv)	872 €	985 €	944 €	-4,2
Työhyvinvointi, kokonaistyötyytyväisyyskeskiarvo kun arviointiasteikko 1-5 (VMbaro käytössä v. 2020 alkaen)	-	3,45	3,34	-3,2
Fiilismittari, yleisen fiiliseksen kehittyminen ja teema-alueet keskiarvo arviointiasteikko 1-5 (käytössä v. 2021 alkaen)	-	-	3,5	-

Osaamisen kehittämiseen käytetty euromäärä on vähentynyt vuodesta 2020 50,8 prosenttia ja koulutukseen käytetty aika väheni vuoteen 2020 verrattuna 32,4 prosenttia. Osataan tätä selittää virastossa aiempina vuosina käynnissä olleiden pitkien koulutusohjelmien päättyminen ja toisaalta koronapandemia, jonka takia koulutukset siirtyivät etä- tai verkkokoulutuksiksi ja näin koulutuskustannuksiin laskettavat matka- ja majoituskustannukset jäivät pois. Henkilökiertoihin käytetty työaika väheni 72,9 prosenttia.

Taulukko 13: Koulutus ja kehittäminen

Koulutus ja kehittäminen	2019	2020	2021	Vuosimuutos-%
Koulutukseen osallistuminen (euroa/htv) ¹	2 735	1 914	942	-50,8
Koulutukseen osallistuminen (työpäivät/htv) ¹	7,9	7,1	4,8	-32,4
Henkilökierto (työpäivät/htv)	5,8	3,1	0,8	-72,9

¹ Ei sisällä menetetyt työajan palkkakustannuksia eikä omaehtoista ammattitaidon kehittämistä.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Tarkastusviraston rahoituksen rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuoteen 2020 verrattuna. Tarkastusviraston toiminnan menot katettiin momentilta 21.40.01 ja arvonnlisäveromenot momentilta 21.40.29.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Eduskunta myönsi tarkastusvirastolle toimintamenoihin 16 551 000 euroa vuonna 2021 (15 804 000 euroa vuonna 2020). Edellisiltä vuosilta määrärahoja siirtyi 2 658 698 euroa, jolloin käytettävissä olevat määrärahat olivat vuonna 2021 yhteensä 19 209 698 euroa.

Toimintamomentin määrärahoja käytettiin vuoden 2021 aikana 13 098 312 euroa ja seuraavalle vuodelle siirrettiin 3 452 688 euroa. Vuoden 2021 siirtyvä erä oli 793 990 euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Tarkastusvirastolle myönnettiin vuonna 2021 lisää määrärahaa tarkastustyön digitalisaation kehittämiseen 502 000 euroa sekä eduskunnan virkaehtosopimuksen mukaisiin palkkojen korotuksiin 246 000 euroa. Kertomusvuonna käynnistettiin digitalisaation kehittämisohjelma, jossa keskityttiin viraston tiedonhallintaan ja tekniseen arkkitehtuuriin. Kehittäminen käynnistyi kuitenkin suunniteltua hitaammin, jolloin siihen varattujen määrärahojen käyttö ei toteutunut arvion mukaisesti. Myös edelleen jatkunut koronatilanne sekä muun muassa tarkoituksenmukaisuusharkinnan tiukentaminen hankintojen osalta kasvativat siirtyvää erää.

Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2021 arvonnlisäveromenoihin 650 000 euroa, josta käytettiin 520 731 euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tarkastusviraston toiminnan kulut olivat 15 861 496 euroa vuonna 2021 ja kasvoivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna (15 650 436 euroa vuonna 2020).

Suurin osa toiminnan kuluista on henkilöstökuluja (12,7 milj. euroa), joiden osuus oli 80,0 prosenttia kaikista toiminnan kuluista. Toiseksi suurin kuluerä on palvelujen ostot (2,2 milj. euroa), joiden osuus oli 13,8 prosenttia toiminnan kuluista. Henkilöstökulut kasvoivat noin 3,3 prosenttia ja palvelujen ostot pysyivät lähes ennallaan (-0,4 prosenttia).

Aineet, tarvikkeet ja tavarat (94 387 euroa) toteutuivat edellistä vuotta pienempinä (-68,4 prosenttia), sillä IT-laitteiden uusinta painottui vuodelle 2020. Muut kulut (282 055 euroa) pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla (11,5 prosenttia). Pieni kasvu johtui pääosin ICT-järjestelmien käyttöoikeuksien hankinnoista.

Koronapandemian vaikutukset näkyvät edelleen tarkastusviraston toiminnan kuluissa, sillä esimerkiksi matkustamisesta, koulutuksista ja sidosryhmätilaisuuksista aiheutuvat menot pysyivät vuoden 2020 tasolla.

Satunnaisiin tuottoihin (1 277 euroa) sisältyy takaisinperintään liittyvä erä, jota on avattu tarkemmin luvussa Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.

1.6.4 Tase

Tarkastusviraston tase pieneni hieman tilikauden 2021 aikana. Edellisellä tilikaudella maksetut ennakkomaksut (60 000 euroa) purettiin, kun OECD:n toteuttama arviointi valmistui kesällä 2021. Lisäksi ostovelat pienenivät 47,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan siirtovelat kasvoivat 3,5 prosenttia lomapalkkavelan kasvun vuoksi.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Tarkastusvirastossa on arvioitu viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa. Arvioinnissa on käytetty sisäisen valvonnan arviointikehikkoa, joka sisältää arviot vastuualueittain sekä tarkastusvirastoa koskevan yhteenvedon. Itsearviointi on toteutettu valtiovain controllerin suositteleman COSO 13 -arviointikehikon perusteella. Arvioinnissa on hyödynnetty myös edellisuosien yhteenvetoja. Lausumassa on otettu huomioon sisäisen tarkastuksen havainnot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Helsingin käräjäoikeus tuomitsi 28.1.2022 tarkastusviraston virkamiehen virka-aseman väärinkäytöstä, virkavelvollisuuden rikkomisesta ja kavalluksesta virkasuhteen päättämissopimus- sekä lentopisteiden väärinkäytöstapauksissa. Myös toinen tarkastusviraston virkamies tuomittiin virka-aseman väärinkäyttämistä virkasuhteen päättämissopimustapauksessa. Tuomiot eivät ole vielä lainvoimaisia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisesä on huomioitu eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietinnössä (TrVM 2/2021 vp) esitetyt kehittämishuomiot. Tarkastusvirastossa on tarkistettu taloushallinnon sekä muun hallinnon ohjeistus ja käytänteet vuoden aikana sekä toteutettu valvontamenettely virkamatkustamiseen liittyviin kanta-asiakaspisteiden osalta. Lisäksi pääjohtajan matkalaskujen ja muiden kulujen jälkikäteisraportoinnin menettelyä on valmisteltu siten, että raportointi on mahdollista heti, kun raportointitaho on selvillä. Hankintatoimen kehittäminen on käynnissä ja hankintaohjeistus on päivitetty. Taloushallintotehtävien riskit ja kontrollit on kuvattu ja niitä testataan. Poikkeamia seurataan ja niistä raportoidaan johdolle.

Tarkastusvirastossa on laadittu sisäisen ja ulkoisen toiminnan luottamuksen palauttamiseksi elpymis- ja palautumissuunnitelma, johon on koottu luottamuksen palauttamiseksi konkreettisia ydintoiminnan ja viestinnän toimenpiteitä ja priorisoitu niitä. Suunnitelmia ja tavoitteita on esitetty eduskunnan tarkastusvaliokunnalle. Osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, on laadittu johtamismallin itsearviointi. Itsearvioinnin tulokset ovat kriittisiä tarkastusviraston johtamisjärjestelmää sekä sen toteutusta kohtaan. Kriittisimmät vastaukset koskivat työjärjestystä, vastuita ja rooleja, foorumien tehtäviä ja organisoitumista.

Tarkastusviraston johto toteaa tehdyn sisäisen valvonnan arviointityön pohjalta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät niille säädetyt vaatimukset, lukuun ottamatta havaittuja puutteita ohjausympäristössä. Viraston oman ohjausympäristön puutteet heijastuvat sisäisen valvonnan perusteisiin muun muassa epäselvyyksinä toimivaltuuksissa ja vastuissa. Lisäksi ohjausympäristön puutteena voidaan nostaa esiin viraston johtamismallissa ja organisaatorakenteessa havaitut heikkoudet sekä viraston aikaisemman ylimmän johdon puutteet esimerkillisessä toiminnassa.

Vuonna 2022 keskeisimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ovat seuraavat:

- Kehitetään viraston johtamismallia ja organisaatorakennetta siten, että ne tukevat jatkossa paremmin viraston lakisäateisten tehtävien toteuttamista sekä tavoitteiden asetantaa ja seurantaa. Tämän jälkeen viraston työjärjestys ja muut rakenteet, ohjaavat dokumentit ja määräykset päivitetään vastaamaan uutta mallia. Työjärjestyksen osalta huomioidaan erityisesti vastuiden ja rakenteiden selkeä kuvaus.
- Toiminta- ja taloussuunnittelun kehittämisen yhteydessä täsmennetään viraston tavoitteita ja varmistetaan tulostavoiteasetannan selkeys. Prosesseihin ja toimintatapoihin liittyen kehitetään poikkeamien seurannan ja toimenpiteiden raportoinnin yhteiset menettelyt. Hankintatoimen kehittämistä jatketaan.
- Viraston arvoja käsitellään jatkossa henkilöstön kanssa säännöllisesti. Päivitetään henkilöstöpolitiikka.
- Kehitetään riskienhallintapolitiikkaa ja täsmennetään virastotason toimintaan liittyvien riskien arviointitoimia. Riskienhallintapolitiikka käsitellään koko henkilöstön kanssa ja siitä viestitään selkeästi työn valmistuttua.
- Kehitetään työhyvinvointia toteuttamalla työhyvinvointikyselyiden tulosten pohjalta päätetyt toimenpiteet.
- Jatketaan edelleen tiedonhallinnan toimintaprosessien, niiden toteuttamista vaativien roolien, arkkitehtuurin, tietoturvan, tietosuojan ja palveluiden kehittämistä varmistamaan tiedon kautta saatavien hyötyjen saavuttaminen. Tiedonhallinnan toteuttaminen ja kehittäminen viedään viraston johtamisjärjestelmän kautta tuettuna käytäntöön.

1.8 Arvioinnit

Tässä luvussa kerrotaan vuonna 2021 organisaation itsensä suorittamista arvioinneista ja ulkopuolisten suorittamista arvioinneista. Tuloksissa esitetään tehdyn arvioinnin tavoitteita, keskeisimmät huomiot ja kehittämisehdotukset. Arvioinnit täydentävät vuotuisen raportoinnin sisältämää tietoa ja antavat tietoa vaikuttavuuden, tehokkuuden ja palvelujen laadun kehittämistä varten. Arviointien avulla saadaan tietoa toimenpiteiden vaikutuksista, vuorovaikutussuhteista sekä rakenteellisista vaikuttavuuden kehitykseen ja tehokkuuteen vaikuttavista seikoista. Arvioinneilla voidaan myös tarkastaa strategioita ja strategisia suunnitelmia sekä jo tehtyjen strategisten valintojen osuvuutta.

Vuoden 2021 aikana aloitettiin tarkastusviraston tarkastustoiminnan ulkoinen vertaisarviointi, mutta se jouduttiin keskeyttämään viraston poikkeuksellisen tilanteen vuoksi ja siirtämään tuleville vuosille.

1.8.1 Johtamisjärjestelmän itsearviointi

Tarkastusvirasto toteutti henkilöstökyselyn avulla itsearvioinnin viraston johtamisjärjestelmästä, joka on ollut voimassa vuodesta 2019. Strategiafoorumien jäsenet vastasivat kyselyyn kesällä, ja lokakuussa oli henkilöstön vuoro. Kysely oli osa luottamuksen palauttamista ja toiminnan kehittämistä. Kyselyn vastauksista sekä henkilöstön kanssa pidetystä kyselyn purkutilaisuudesta esiin nousseista huomioista koostettiin loppuraportti, joka annettiin

tiedoksi uudelle pääjohtajalle toimenpiteitä varten. Sekä viraston johdon että henkilöstön näkemys nykyisestä johtamismallista on kriittinen ja eriasteisia korjaavia toimenpiteitä laajasti vaativa. Johtamismallissa tunnistettiin olevan sellaisia rakenteellisia tekijöitä, jotka eivät toimi. Johtamismallista tunnistettiin myös myönteisiä kehitysalueita ja periaatteellisesti tavoittelemisen arvoisia tavoitteita ja toimintatapoja, mutta vastauksissa ne jäivät kriittisten arviointien alle.

1.8.2 Finanssipolitiikan valvonnan vertaisarviointi

Vuonna 2021 valmistui OECD:n toteuttama itsenäinen arvio tarkastusviraston finanssipolitiikan valvonnasta. Osana arviointia arviointiryhmä haastatteli laajasti finanssipolitiikan valvonnan keskeisiä sidosryhmiä. Hankkeen tavoitteena oli antaa tarkastusvirastolle kattava tietopohja finanssipolitiikan valvonnan toiminnon kehittämiseksi. OECD:n arvion mukaan Valtiontalouden tarkastusvirasto ja sen finanssipolitiikan valvonnan toiminto ovat lisänneet finanssipolitiikan läpinäkyvyyttä Suomessa. Sidoryhmät pitävät finanssipolitiikan valvontaa luotettavana, itsenäisenä ja puolueettomana instituutiona. OECD:n teknisessä arviossa läpikäytyt finanssipolitiikan valvonnan käyttämät menetelmät todettiin asianmukaisiksi. Arviossa ehdotetaan, että jatkossa finanssipolitiikan valvonnan tulisi kehittää toiminnon näkyvyyttä ja itsenäisyyttä sekä tarkastusviraston sisällä että ulospäin sidosryhmille. Finanssipolitiikan valvonnan tulisi myös syventää analyttisen työnsä sisältöä mutta keskittyä samalla riittävästi lakisääteisiin tehtäviinsä. OECD myös esittää, että finanssipolitiikan valvonta ja finanssipolitiikan tarkastustoiminta kannattaisi yhdistää virastossa organisatorisesti, koska niiden aihealueet ovat hyvin lähellä toisiaan. Arvioinnissa annettujen suositusten toteuttamista aloitettiin vuonna 2021, ja sitä jatketaan vuonna 2022.

1.9 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä

1.9.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvedotiedot

Helsingin käräjäoikeus on antanut tuomion 28.1.2022, jossa virkasuhteen päättymissopimusta koskevassa asiassa tuomittiin kaksi tarkastusviraston virkamiestä virka-aseman väärinkäyttämistä (24.5.2016) ja yksi virkamies lentopisteitä koskevassa asiassa virkavelvollisuuden rikkomisesta (13.3.2016–14.8.2020) ja kavalluksesta (14.2.2018–14.8.2020) sakkorangaistuksiin. Käräjäoikeuden ratkaisu ei ole lainvoimainen.

1.9.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvedotiedot

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tehnyt yhden takaisinperintäpäätöksen vuoden 2021 aikana ja perinnän osalta summa on yhteensä 1 277,16 euroa. Tarkastusviraston päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen, se on asetettu täytäntöönpanokieltoon ja päätös ei ole lainvoimainen.

Lisäksi tarkastusvirasto on tammikuussa 2022 pidättänyt palkanmaksun yhteydessä perusteettomia kuluja yhteensä 225 euroa.

Strategiafoorumi

Strategiafoorumi on pääjohtajan ja johtavien virkamiesten yhteistyö- ja valmisteluelin, joka tukee pääjohtajaa tarkastusviraston johtamisessa ja strategisessa päätöksenteossa. Strategiafoorumi suunnittelee, kehittää ja arvioi viraston toimintaa ja ohjaa päätösten toimeenpanoa; sen tavoitteena on sopia viraston tehtävän yhteisestä tulkinnasta sekä toiminnan tavoitteista, linjauksista ja resursseista. Lisäksi strategiafoorumi sovittaa yhteen toimenpiteet, joilla on laajakantoista tai olennaista merkitystä viraston toiminnalle ja johtamiselle.

Strategiafoorumin jäsenet

Sami Yläoutinen, pääjohtaja (1.1.2022 alkaen)

Matti Okko, pääjohtajan sijainen, Kestävä julkinen talous -vaikuttavuusalueen johtaja

Jaakko Eskola, Toimiva tiedonhallinta -vaikuttavuusalueen johtaja

Anna-Liisa Pasanen, Hyvinvoiva ja turvallinen yhteiskunta -vaikuttavuusalueen johtaja

Heli Mikkeli, Kestävä hallinnon kehittäminen -vaikuttavuusalueen johtaja (14.1.2022 asti)

Tuula Varis, Kestävä hallinnon kehittäminen -vaikuttavuusalueen johtaja (1.2.2022 alkaen)

Riitta-Liisa Heikkilä, oppimiskeskuksen johtaja

Leena Juvonen, oppimiskeskuksen johtaja

Pirkko Lahdelma, oppimiskeskuksen johtaja

Heli Nikander, oppimiskeskuksen johtaja

Tuula Sandholm, hallinnosta ja resursseista vastaava johtaja

Mari Eerikäinen, henkilöstöpäällikkö

Juhani Heimsch, ICT-päällikkö

Jaana Beversdorf, viestintäpäällikkö

Jenni Leppälahti, suunnittelupäällikkö

Pauliina Taavitsainen, apulaissuunnittelupäällikkö

Pentti Mykkänen, apulaisjohtaja

Väinö Viherkoski, apulaisjohtaja

Vivi Niemenmaa, apulaisjohtaja

Vesa Koivunen, apulaisjohtaja

Mika Sainio, finanssipolitiikan valvonnan tiimipäällikkö

Pontus Londen, puolue- ja vaalirahoitusvalvonnan tiimipäällikkö

2 Talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
12. Sekalaiset tulot	0,02	1 277	1 277,20	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	0,02	1 277	1 277,20	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	0,02	1 277	1 277,20	0,00	100

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
21. Eduskunta	16 395 051,86	17 071 731	13 619 042,50	3 452 688,15	17 071 730,65	0,00	2 658 698,40	19 209 698,40	15 757 010,25	3 452 688,15
21.40.01. Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 804 000,00	16 551 000	13 098 311,85	3 452 688,15	16 551 000,00	0,00	2 658 698,40	19 209 698,40	15 757 010,25	3 452 688,15
21.40.29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	591 051,86	520 731	520 730,65		520 730,65	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	16 395 051,86	17 071 731	13 619 042,50	3 452 688,15	17 071 730,65	0,00	2 658 698,40	19 209 698,40	15 757 010,25	3 452 688,15

Taulukon tiedot ovat Excel-muodossa täällä.

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021-31.12.2021		1.1.2020-31.12.2020	
Toiminnan tuotot				
Muut toiminnan tuotot	<u>4280,00</u>	4280,00	<u>720,00</u>	720,00
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	94 386,57		298 917,23	
Henkilöstökulut	12 689 708,92		12 284 711,41	
Vuokrat	600 817,91		611 584,39	
Palvelujen ostot	2 194 528,01		2 202 253,33	
Muut kulut	282 054,99	<u>-15 861 496,40</u>	252 969,99	<u>-15 650 436,35</u>
Jäämä I		-15 857 216,40		-15 649 716,35
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	0,04		0,02	
Rahoituskulut	<u>-25,15</u>		<u>-222,08</u>	-222,06
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	<u>1277,16</u>	1277,16	<u>0,00</u>	0,00
Jäämä II		-15 855 964,35		-15 649 938,41
Jäämä III		-15 855 964,35		-15 649 938,41
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Suoritetut arvonlisäverot	<u>520 730,65</u>	<u>-520 730,65</u>	<u>591 051,86</u>	<u>-591 051,86</u>
Tilikauden tuotto-/kulujaämä		<u><u>-16 376 695,00</u></u>		<u><u>-16 240 990,27</u></u>

Taulukon tiedot ovat Excel-muodossa täällä.

4 Tase

	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Aineettomat hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>139 030,00</u>	<u>139 030,00</u>
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä	139 030,00	139 030,00
Vaihto- ja rahoitusomaisuus		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 479,63	720,00
Siirtosaamiset	259,90	0,00
Muut lyhytaikaiset saamiset	475,71	3 611,12
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	<u>60 000,00</u>
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat		
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-201,78</u>	<u>-123,73</u>
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä	6 013,46	64 207,39
Vastaava yhteensä	<u>145 043,46</u>	<u>203 237,39</u>
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Valtion pääoma		
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02	-819 653,02
Edellisten tilikausien pääoman muutokset	-2 543 974,61	-2 525 316,66
Pääoman siirrot	16 290 613,58	16 222 332,32
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-16 376 695,00</u>	<u>-3 449 709,05</u>
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	201 406,57	297 954,97
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	288 853,43	285 508,86
Edelleen tilitettävät erät	260 244,85	239 633,39
Siirtovelat	<u>2 844 247,66</u>	<u>2 743 767,80</u>
Vieras pääoma yhteensä	3 594 752,51	3 566 865,02
Vastattavaa yhteensä	<u>145 043,46</u>	<u>203 237,39</u>

Taulukon tiedot ovat Excel-muodossa täällä.

5 Liitetiedot

Tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot 21.40.01 on kaksivuotinen siirtomääräraha. Momentin budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Ei ilmoitettavaa.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Tarkastusviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita huomioiden liitteessä 17 esitetyt tiedot.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Ei ilmoitettavaa.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Ei ilmoitettavaa.

6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Ei ilmoitettavaa.

Tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 2.

Tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 4.

Tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Henkilöstökulujen erittely	2020	2021
Henkilöstökulut	10 618 749,50	10 358 984,96
Palkat ja palkkiot	10 549 964,74	10 272 067,43
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	68 784,76	86 917,53
Henkilösivukulut	2 070 959,42	1 925 726,45
Eläkekulut	1 842 714,19	1 736 517,90
Muut henkilösivukulut	228 245,23	189 208,55
Yhteensä	12 689 708,92	12 284 711,41
Johdon palkat ja palkkiot, josta	846 862,46	885 514,73
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	193 753,96	196 721,05
Johto	10 102,44	11 745,74
Muu henkilöstö	183 651,52	184 975,31

Tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot- ja kulut

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintameno-
määrärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	660 200,00	679 307,00	679 307,00	56 609,00		1 415 223,00

Muualla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan
Toimintameno määrärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimuk- set ja sitoumuk- set yhteensä	-	-	-	-	-	-
Muut monivuo- tiset vastuut yhteensä	-	-	-	-	-	-

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää.

Tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kirjannut tilikausien 2019 ja 2020 kuluiksi asianhallintajärjestelmän kehittämiseen ja käyttöönottoon liittyviä menoja yhteensä 76 300 euroa, jotka olisi tullut aktivoida taseeseen Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 §:n mukaisesti. Tarkastusvirasto on laatinut sisäisen ohjeen omaisuuden hallinnasta ja kirjauskäytännöistä vuoden 2021 aikana.

Tarkastusvirastossa havaituista väärinkäytöksistä, rikoksista ja takaisinperinnöistä on raportoitu toimintakertomuksen luvussa "Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä".

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 18. helmikuuta 2022.

Helsingissä, 18.2.2022

Sami Yläoutinen
pääjohtaja

Matti Okko
johtaja

Jenni Leppälähti
suunnittelupäällikkö

Toimintakertomuksen liite 1: Työajan kohdentuminen vuonna 2021

Ydintoiminta (htv)	2019	2020	2021
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Tilintarkastus	18,7	16,4	15,4
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Tuloksellisuustarkastus	15,2	11,3	14,4
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Laillisuustarkastus	1,7	3,9	5,0
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Finanssipoliittikan valvonta	2,1	2,9	3,8
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Monilajitarkastus	-	2,5	5,3
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Vaali- ja puolerahoitusvalvonta	2,3	1,8	3,3
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Finanssipoliittikan tarkastus	1,6	0,9	1,4
Tarkastus- ja valvontatoiminta: Jälkiseuranta	0,6	0,8	1,4
Tarkastus- ja valvontatoiminta yhteensä	42,2	40,4	50,1
Muu ydintoiminta: Ydintoiminnan johtaminen	10,9	10,6	7,7
Muu ydintoiminta: Ydintoiminnan suunnittelu	1,9	6,2	3,8
Muu ydintoiminta: Kansainvälisyys	6,6	6,0	4,8
Muu ydintoiminta: Ydintoiminnan kehittäminen	4,3	4,5	3,1
Muu ydintoiminta: Vaikuttavuus ja sidosryhmätyö	5,6	4,4	2,3
Muu ydintoiminta: Laatu, arviointi ja kantelut	0,8	2,5	2,7
Muu ydintoiminta: Ammatillinen työ	3,6	-	-
Muu ydintoiminta yhteensä	33,9	34,1	24,3
Ydintoiminta yhteensä / Ydintoiminnan osuus tehollisesta työajasta	76,1 / 68 %	74,6 / 64 %	74,4 / 63 %

Tukitoiminta (htv)	2019	2020	2021
Yleishallinto ja johtaminen	13,8	17,9	21,8
Tietohallinto	4,7	5,8	4,5
Henkilöstöhallinto	2,9	4,0	3,2
Koulutus	4,1	3,9	2,6
Viestintä	3,6	3,5	3,4
Sisäinen tarkastus, riskienhallinta ja turvallisuus	2,2	2,4	2,6
Taloushallinto	0,6	1,9	1,9
Henkilökierto	2,3	1,7	0,9
Tiedon hallinta	0,6	0,8	2,1
Suunnittelun, ohjauksen ja seurannan tuki	0,3	0,3	0,6
Muut tukitoiminnot	0,2	0,1	0,3
Matkustus	0,0	0,1	0,0
Toimistopalvelut	0,1	0,0	0,0
Kiinteistöhallinta	0,0	0,0	-
Tukitoiminta yhteensä / Tukitoiminnan osuus tehollisesta työajasta	35,3 / 32 %	42,4 / 36 %	44,0 / 37 %

Tehollinen työaika yhteensä / Tehollisen työajan osuus kokonaistyöajasta	111,4 htv/ 78 %	117,0 htv/ 80 %	118,4 htv/ 81 %
---	--------------------	--------------------	--------------------

Poissaolot	2019	2020	2021
Palkalliset lomat	22,8	22,7	19,7
Sairauspoissaolot	4,2	2,6	2,6
Muut palkalliset poissaolot	2,8	1,6	3,5
Lomarahen vaihtovapaa	1,2	1,5	1,5
Poissaolot yhteensä	31,0	28,4	27,3

Kokonaistyöaika yhteensä (htv)	142,4	145,4	145,7
--------------------------------	-------	-------	-------

Taulukon tiedot ovat Excel-muodossa täällä.

Toimintakertomuksen liite 2: Loppusuoritteet vuonna 2021

Eduskunnalle annettavat kertomukset

K 2/2021 vp	Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2020
K 16/2021 vp	Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2020 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta
K 20/2021 vp	Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2021
K 22/2021 vp	Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssi-politiikan valvonnan raportti 2021

Tarkastuskertomukset

Tilintarkastus

Tasavallan presidentin kanslia

Tasavallan presidentin kanslia D/1063/04.08.01/2020

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslia D/1064/04.08.01/2020

Ulkoministeriön hallinnonala

Ulkoministeriö D/1065/04.08.01/2020

Oikeusministeriön hallinnonala

Oikeusministeriö D/1066/04.08.01/2020

Oikeusrekisterikeskus D/1067/04.08.01/2020

Rikosseuraamuslaitos D/1068/04.08.01/2020

Syyttäjälaitos D/1069/04.08.01/2020

Tuomioistuinelaitos D/1070/04.08.01/2020

Ulosottolaitos D/1071/04.08.01/2020

Sisäministeriön hallinnonala

Sisäministeriö D/1072/04.08.01/2020

Hätäkeskuslaitos D/1073/04.08.01/2020

Maahanmuuttovirasto D/1074/04.08.01/2020

Pelastusopisto	D/1075/04.08.01/2020
Poliisihallitus	D/1076/04.08.01/2020
Rajavartiolaitos	D/1077/04.08.01/2020
Suojelupoliisi	D/1078/04.08.01/2020

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusministeriö	D/1079/04.08.01/2020
Puolustushallinnon rakennuslaitos	D/1080/04.08.01/2020
Puolustusvoimat	D/1081/04.08.01/2020

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtiovarainministeriö	D/1082/04.08.01/2020
Ahvenanmaan valtionvirasto	D/1083/04.08.01/2020
Digi- ja väestötietovirasto	D/1084/04.08.01/2020
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	D/1085/04.08.01/2020
Rahoitusvakaussvirasto	D/1107/04.08.01/2020
Tilastokeskus	D/1109/04.08.01/2020
Tulli	D/1111/04.08.01/2020
Valtiokonttori	D/1112/04.08.01/2020
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus	D/1113/04.08.01/2020
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus	D/1114/04.08.01/2020
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori	D/1115/04.08.01/2020
Verohallinto	D/1116/04.08.01/2020

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriö	D/1117/04.08.01/2020
Kansallisarkisto	D/1118/04.08.01/2020
Museovirasto	D/1119/04.08.01/2020
Opetushallitus	D/1120/04.08.01/2020
Suomen Akatemia	D/1121/04.08.01/2020
Suomenlinnan hoitokunta	D/1122/04.08.01/2020

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriö	D/1123/04.08.01/2020
Luonnonvarakeskus	D/1124/04.08.01/2020
Maanmittauslaitos	D/1125/04.08.01/2020
Ruokavirasto	D/1126/04.08.01/2020

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Liikenne- ja viestintäministeriö	D/1127/04.08.01/2020
Ilmatieteen laitos	D/1128/04.08.01/2020
Liikenne- ja viestintävirasto	D/1129/04.08.01/2020
Väylävirasto	D/1130/04.08.01/2020

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriö	D/1131/04.08.01/2020
ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus	D/1086/04.08.01/2020
Energiavirasto	D/1021/04.08.01/2020
Geologian tutkimuskeskus	D/1087/04.08.01/2020
Innovaatorahoituskeskus Business Finland	D/1088/04.08.01/2020
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	D/1089/04.08.01/2020
Patentti- ja rekisterihallitus	D/1090/04.08.01/2020
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	D/1091/04.08.01/2020

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Sosiaali- ja terveysministeriö	D/1092/04.08.01/2020
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	D/1093/04.08.01/2020
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	D/1094/04.08.01/2020
Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta	D/1095/04.08.01/2020
Säteilyturvakeskus	D/1096/04.08.01/2020
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	D/1097/04.08.01/2020

Ympäristöministeriön hallinnonala

Ympäristöministeriö	D/1098/04.08.01/2020
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus	D/1099/04.08.01/2020
Suomen ympäristökeskus	D/1101/04.08.01/2020

Valtion tilinpäätös

Valtion tilinpäätös	D/1102/04.08.01/2020
---------------------	----------------------

Talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot

Palosuojelurahasto	D/1103/04.08.01/2020
Valtion televisio- ja radiorahasto	D/1104/04.08.01/2020
Öljysuojarahasto	D/1105/04.08.01/2020

Yhteenvetoraportti

11/2021 Yhteenvetoraportti: Vuoden 2020 tilintarkastukset

Kansainväliset tilintarkastukset

Itämeren suojelukomissio HELCOM
Euroopan eteläinen observatorio ESO
Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskus CERN

Laillisuustarkastus

1/2021	Olympiastadionin perusparannus
4/2021	Kilpailulain toimeenpano
13/2021	Koronaepidemian johdosta myönnetyt suorat yritystuet – Tukien kohdentuminen ja hallinnointi epidemian alkuvaiheessa
15/2021	Budjettitalouden sisäinen yhteisrahoitus toiminnan rahoituslähteenä

Finanssipolitiikan tarkastus

8/2021 Valtiontalouden kehysjärjestelmän toimivuus – Järjestelmällä voidaan rajoittaa menoja, mutta rinnalle tarvitaan muitakin finanssipolitiikan sääntöjä

Tuloksellisuustarkastus

3/2021 Tulorekisterin käyttöönotto ja vaikutukset
5/2021 Tulevaisuuden työvoima 2030 – Tulevaisuuden osaamistarpeiden huomioiminen perusopetuksen ohjausjärjestelmässä
6/2021 Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus - Ohjaus ja tuloksellisuus
7/2021 Potilas- ja asiakasturvallisuuden ohjaus ja seuranta
9/2021 Kuntien taloustiedot ja kustannusvaikuttavuusmittaristo sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjauksessa
14/2021 Kannustinloukkujen purkamisen valmistelu ja toimeenpano

Hallituksen vuosikertomuksen tarkastus

Hallituksen vuosikertomuksen tarkastus raportoidaan osana eduskunnalle annettavaa erilliskertomusta valtion tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta.

Monilajitarkastus

2/2021 Ammatillisen koulutuksen reformi
10/2021 Huoltovarmuus ja sen turvaaminen covid-19-pandemian aikana
12/2021 Valtion velanhallinta

Selvitykset

1/2021 Työperäisen maahanmuuton kannustimet ja esteet – Katsaus kirjallisuuteen ja politiikkatoimiin

Jälkiseurantaraportit

10/2016 Väylähankkeiden yhteiskuntataloudelliset kannattavuuslaskelmat
1/2017 Verohallinnon rakenteelliset muutokset
3/2017 Lasten mielenterveysongelmien ehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen kouluterveydenhuollossa (selvitys)
3/2017 Yritysten investointien edistäminen: Kokonaisarviointi
4/2017 Yritysten investointien edistäminen: Neljän toimialan näkökulma
11/2017 Paljon palveluja tarvitsevat ja käyttävät asiakkaat perusterveydenhuollossa
12/2017 EU-lainsäädännön täytäntöönpano
15/2017 Sähköisten palvelujen toimintavarmuuden ohjaus
1/2018 Metsähallituksen toiminta valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinnassa
2/2018 Valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistuksen (TULA) päätöksentekoa tukevan toiminnan organisointi

3/2018	Viranomaisyhteistyö – erityisesti sisäministeriön hallinnonalalla (selvitys)
8/2018	Yrittäjäkoulutus osana ammatillista työvoimakoulutusta
9/2018	Asiakkaan lasten huomioiminen aikuisten mielenterveyspalveluissa
13/2018	Ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeet – Esimerkkinä läpäisyn tehostamisohjelma 2011–2014
14/2018	Valtion liiketoiminnan järjestäminen
16/2018	Valtion rahastojen pääoman hoito
19/2018	Veromuutosten ja verotukien vaikutusarvioinnit
1/2019	Biotalous hallituksen kärkihankkeena – Maatilatalouden kehittämisrahaston Makeran lisärahoitus
2/2019	Valtio cleantech-hankintojen edistäjänä – Cleantech-hankintojen toteuttaminen
3/2019	Valtio cleantech-hankintojen edistäjänä – Cleantech-hankintojen kehittäminen julkishallinnossa
4/2019	Keskitettyt ICT-palvelut ja -hankinnat
5/2019	Poliisin liikennevalvonta
6/2019	Digitalisaation hyödyntäminen yritystoiminnan käynnistämiseen liittyvissä viranomaisprosesseissa
10/2019	Viranomaisyhteistyö harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluissa
13/2019	Biotalous hallituksen kärkihankkeena – kärkihankerahoituksen kokonaisuus
14/2019	Kestävän kehityksen edistäminen
11/2020	Talousarvion yhtenäisyys

Finanssipolitiikan valvonta

Finanssipolitiikan valvonnan arvio julkisen talouden hoidosta, kevät 2021

Katsaukset

16.6.2021 Ilmastorahoituksen tavoitteena on myös vahvistaa naisten ja tyttöjen asemaa

Näkökulmia

1/2021 Hallinnon kehittäminen elää ajassa – Katsaus hallinnon kehittämiseen ja tarkastustoimintaan

2/2021 Näkökulmia kestävään kaivostoimintaan Suomessa

Lausunnot ja eduskunnan valiokuntakuulemiset

Eduskunnan valiokunnat ovat kutsuneet tarkastusviraston asiantuntijan kuultavaksi yhteensä 37 kertaa. Tarkastusvirasto antoi valiokunnille yhteensä 38 lausuntoa.

Tarkastusvirasto antoi yhteensä 21 lausuntoa hallituksen esityksiä valmisteleville ministeriöille tai muulle hallinnolle.

Muut julkaisut

17.6.2021 Tarkastussuunnitelma 2021–2015 (päivitys)

30.6.2021 Valtiontalouden tarkastusviraston vastuullisuusraportti 2021

14.12.2021 Tarkastussuunnitelma 2022–2026

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO (VTV)
PORKKALANKATU 1, PL 1119, 00101 HELSINKI

puh. 09 4321 | www.vtv.fi | @VTV_fi